GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2023 m. balandžio 20 d.[1]

Sujungtos bylos C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 ir C-328/21

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
prieš
CZA
(*Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
DG
prieš
Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(*Tribunale di Roma* (Romos teismas, Italija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
XXX.XX
prieš
Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(*Tribunale di Firenze* (Florencijos teismas, Italija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
PP
prieš
Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(*Tribunale di Milano* (Milano teismas, Italija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
GE
prieš
Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

(*Tribunale di Trieste* (Triesto teismas, Italija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymai priimti prejudicinį sprendimą – Bendra prieglobsčio ir papildomos apsaugos politika – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Atsiėmimo procedūra – Pareigos pateikti bendrą atmintinę pagal 4 straipsnį ir pareigos surengti asmeninį pokalbį pagal 5 straipsnį pažeidimas – Reglamentas (ES) Nr. 603/2013 – Pareigos suteikti informaciją pagal 29 straipsnį pažeidimas – Sprendimo dėl perdavimo pasekmės – Netiesioginio grąžinimo rizika – Tarpusavio pasitikėjimas – Sprendimo dėl perdavimo teisminė peržiūra“

[1] Originalo kalba: vokiečių.

Turinys

I. Įvadas . . . 4

II. Teisinis pagrindas . . . 5

A. Sąjungos teisė . . . 5

1. Reglamentas „Dublinas III“ . . . 5

2. „Eurodac“ reglamentas . . . 12

3. Kvalifikavimo direktyva . . . 14

4. Prieglobsčio procedūrų direktyva . . . 15

5. Reglamentas Nr. 1560/2003 . . . 15

B. Italijos teisė . . . 19

III. Faktinės aplinkybės ir prašymai priimti prejudicinį sprendimą . . . 19

A. Byla C-228/21 . . . 19

B. Byla C-254/21 . . . 20

C. Byla C-297/21 . . . 21

D. Byla C-315/21 . . . 22

E. Byla C-328/21 . . . 23

IV. Bylos nagrinėjimas Teisingumo Teisme . . . 24

V. Teisinis vertinimas . . . 24

A. Dėl bendros atmintinės ir asmeninio pokalbio . . . 25

1. Dėl pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį . . . 25

a) Perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros Dublino sistemoje . . . 25

b) Pareiga informuoti pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį taip pat ir atsiėmimo procedūros atveju . . . 26

1) Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio formuluotė ir struktūra . . . 26

2) Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio prasmė ir tikslas . . . 27

i) Bendroje atmintinėje pateiktos informacijos svarba prašytojams per atsiėmimo procedūrą . . . 28

– Atsakomybės kriterijai, į kuriuos vis dar reikia atsižvelgti per atsiėmimo procedūrą . . . 28

– Bendroji informacija apie Dublino sistemą . . . 30

ii) Praktiniai aspektai . . . 30

3) Pareiga suteikti informaciją, net jei antrojoje valstybėje narėje neteikiama naujo prašymo? . . . 31

4) Tarpinė išvada . . . 31

c) Pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį pažeidimo pasekmės atsiėmimo procedūros atveju . . . 31

1) Galimybė ginčyti reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį paduodant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą . . . 32

2) Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimų pasekmės sprendimui dėl perdavimo . . . 32

3) Tarpinė išvada . . . 33

2. Dėl pareigos suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį . . . 34

a) Pareiga suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį taip pat ir per atsiėmimo procedūrą . . . 34

b) Galimybė pateikti skundą ir pareigos suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį pažeidimo pasekmės vykstant atsiėmimo procedūrai . . . 34

c) Tarpinė išvada . . . 35

3. Dėl asmeninio pokalbio pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį . . . 35

a) Pareiga surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį taip pat ir atsiėmimo procedūros atveju . . . 36

b) Pareigos surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį pažeidimo pasekmės atsiėmimo procedūros atveju . . . 37

1) Galimybė ginčyti reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio pažeidimus apskundžiant sprendimą dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą . . . 37

2) Reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio pažeidimų pasekmės sprendimui dėl perdavimo . . . 38

i) Galimybė ištaisyti per teismo procesą ir naujų svarbių aplinkybių pateikimo pasekmės . . . 38

ii) Sprendimo dėl perdavimo galiojimas neapskundimo atveju . . . 40

c) Tarpinė išvada . . . 40

B. Dėl netiesioginio grąžinimo 40

1. Dėl visų valstybių narių pagarbos pagrindinėms teisėms prezumpcijos ir jos paneigimo sąlygų 41

2. Dėl reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytos diskrecinės išlygos 45

3. Tarpinė išvada 46

VI. Išvada 46

I. Įvadas

1. Bendra Europos prieglobsčio sistema grindžiama principu, kad trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės Europos Sąjungoje pateiktą prieglobsčio prašymą nagrinėja tik viena valstybė narė. Atsakingos valstybės narės nustatymas reglamentuojamas Reglamente (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (toliau – reglamentas „Dublinas III“) [2].

2. Siekiant išvengti didelio antrinės migracijos masto ir skirtingų rezultatų, ne tik patį prieglobsčio prašymo nagrinėjimą iš esmės, bet ir už tokį nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą (pagal reglamento „Dublinas III“ 1 straipsnį; toliau – atsakinga valstybė narė) pagal šį reglamentą atlieka tik viena valstybė narė.

3. Reglamentas „Dublinas III“ grindžiamas siekiu įtraukti į šią atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą prieglobsčio prašytojus [3]. Šiuo tikslu jie informuojami apie Dublino sistemą, atsakingos valstybės narės nustatymo tvarką ir atsakomybės kriterijus, pateikiant bendrą atmintinę, kurią parengia Komisija. Ši atmintinė visų pirma leidžia suteikti jiems informaciją, susijusią su atsakingos valstybės narės nustatymu vykstant procedūrai.

4. Vis dėlto kyla klausimas, kokia situacija susiklosto atsiėmimo procedūros atveju, t. y. kai prieglobsčio prašytojas, pateikęs prieglobsčio prašymą pirmojoje valstybėje narėje, iš šios valstybės narės išvyko ir pateikė naują prieglobsčio prašymą antrojoje valstybėje narėje arba joje gyvena, o antroji valstybė narė prašo pirmosios atsiimti šį asmenį. Ar bendrą atmintinę taip pat privalo pateikti antroji valstybė narė, nors atsakingą valstybę narę turi nustatyti tik pirmoji valstybė narė arba, nelygu konkretus atvejis, ji jau buvo nustatyta? O jei pareiga pateikti atmintinę taikytina ir atsiėmimo procedūros atveju, kokios yra jos nepaisymo pasekmės antrosios valstybės narės sprendimo perduoti atitinkamą asmenį pirmajai valstybei narei teisėtumui?

5. Šie klausimai, į kuriuos skirtingi Italijos teismai atsako skirtingai, sudaro trijų iš penkių pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą pirmąją klausimų grupę [4].

[2] 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (OL L 180, 2013, p. 31).

[3] Žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimą *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 51 punktas).

[4] Bylos C-228/21, C-315/21 ir C-328/21. Panašūs klausimai kyla ir šiuo metu nagrinėjamose bylose C-80/22 ir C-217/22, kurios nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas.

6. Antroji klausimų grupė, apimanti vieną iš šių trijų prašymų priimti prejudicinį sprendimą ir kitus du prašymus priimti prejudicinį sprendimą[5], yra susijusi su tarpusavio pasitikėjimo principu, taigi su Dublino sistemos esme. Joje keliamas klausimas, ar prašomos valstybės narės teismai, peržiūrėdami sprendimą dėl perdavimo, gali nagrinėti, ar prašomoje valstybėje narėje kyla negrąžinimo principo pažeidimo rizika, jei toje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų, kurie pateisintų abejones dėl prieglobsčio ir teismų sistemos teisėtumo.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

1. Reglamentas „Dublinas III“

7. Reglamente „Dublinas III“[6] išdėstyti valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai.

8. Reglamento „Dublinas III“ 3–5, 14–19 ir 32 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(3) <…> Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo susitarta imtis kurti [bendrą Europos prieglobsčio sistemą (BEPS)], paremtą visišku ir nuodugniu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu <…>, taikymu, šitaip užtikrinant, kad joks asmuo nebūtų išsiunčiamas atgal, kur būtų persekiojamas, t. y. įtvirtinant negrąžinimo (pranc. *non-refoulement*) principą. Šiuo atžvilgiu, nepažeidžiant šiame reglamente nustatytų atsakomybės kriterijų, valstybės narės, visos besilaikančios negrąžinimo principo, yra laikomos trečiųjų šalių piliečiams saugiomis šalimis;

(4) Tamperėje įvykusio posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad BEPS artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus;

<…>

(14) kaip numatyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taikydamos šį reglamentą, valstybės narės pirmiausia turėtų laikytis pagarbos šeimos gyvenimui principo;

[5] Bylos C-254/21, C-297/21 ir C-315/21.

[6] Žr. šios išvados 1 punktą ir 2 išnašą.

(15) tai, kad visų vienos šeimos narių tarptautinės apsaugos prašymus nagrinėja viena valstybė narė, leidžia užtikrinti nuodugnų prašymų nagrinėjimą, dėl jų priimamų sprendimų suderinamumą ir tai, kad vienos šeimos nariai nebūtų išskiriami;

(16) siekiant užtikrinti, kad būtų besąlygiškai laikomasi šeimos vientisumo ir vaiko interesų principo, dėl prašytojo nėštumo ar motinystės, sveikatos būklės arba senyvo amžiaus tarp prašytojo ir jo vaiko, brolio ir (arba) sesers ar tėvo ir (arba) motinos susiklostę priklausomumo santykiai turėtų tapti privalomu atsakomybės kriterijumi. Jei prašytojas yra nelydimas nepilnametis, aplinkybė, kad kitos valstybės narės teritorijoje yra juo pasirūpinti galintis šeimos narys arba giminaitis, taip pat turėtų tapti privalomu atsakomybės kriterijumi;

(17) valstybės narės turėtų galėti nesilaikyti atsakomybės kriterijų visų pirma dėl humanitarinių ir bendražmogiškų priežasčių, siekiant sujungti šeimos narius, giminaičius arba bet kokius kitus asmenis, susijusius šeimos ryšiais, ir išnagrinėti jose arba kitoje valstybėje narėje pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą, net jei jos pagal šiame reglamente nustatytus privalomuosius kriterijus neįpareigotos atlikti tokio vertinimo;

(18) asmeninis pokalbis su prašytoju turėtų būti rengiamas, kad būtų galima lengviau nustatyti, kuri valstybė narė atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Kai tik pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas, prašytojas turėtų būti informuojamas apie šio reglamento taikymą ir apie galimybę pokalbio metu pateikti informaciją apie tai, kad valstybėse narėse yra jo šeimos narių, giminaičių arba bet kokių kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais, siekiant palengvinti atsakingos valstybės narės nustatymo procesą;

(19) siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą;

<…>

(32) dėl požiūrio į asmenis, kuriems taikomas šis reglamentas, valstybės narės yra saistomos savo įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės aktus, įskaitant atitinkamą Europos žmogaus teisių teismo praktiką.“

9. Reglamento „Dublinas III“ 1 straipsnyje apibūdintas jo dalykas:

„Šiuo reglamentu išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą (toliau – atsakinga valstybė narė), nustatymo kriterijai ir mechanizmai.“

10. Reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnyje pateikiamos „terminų apibrėžtys“, o jo b punkte „tarptautinės apsaugos prašymas“ apibrėžiamas kaip „tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio h punkte“.

11. Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnis „Galimybė naudotis tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūra“ suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės nagrinėja kiekvieną trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, bet kurios iš jų teritorijoje, įskaitant pasienį arba tranzito zonas, prašančio tarptautinės apsaugos, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje išdėstytus kriterijus.

2. Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.

Jei prašytojo neįmanoma perduoti pirmajai paskirtai atsakinga valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė toliau nagrinėja III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga.

Jei pagal šią dalį negali būti perduodama jokiai valstybei narei, paskirtai pagal III skyriuje išdėstytus kriterijus, arba pirmajai valstybei narei, kurioje pateiktas prašymas, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė tampa atsakinga valstybe nare.

3. Kiekviena valstybė narė išsaugo teisę, laikydamasi Direktyvos 2013/32/ES taisyklių ir garantijų, išsiųsti prašytoją į saugią trečiąją šalį.“

12. Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnyje „Teisė į informaciją“ nustatyta:

„1. Kai tik buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, valstybėje narėje, jos kompetentingos institucijos iš karto praneša prašytojui apie šio reglamento taikymą, visų pirma apie:

a) šio reglamento tikslus ir padarinius, kurie kyla naują prašymą pateikus kitoje valstybėje narėje, taip pat padarinius, kurie kyla atvykus iš vienos valstybės narės į kitą, kol dar nustatinėjama atsakinga valstybė narė pagal šį reglamentą ir nagrinėjamas tarptautinės apsaugos prašymas;

b) atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus, tokių kriterijų hierarchiją įvairiais procedūros etapais ir jų trukmę, įskaitant tai, kad pateikus tarptautinės apsaugos prašymą vienoje valstybėje narėje ta valstybė narė gali tapti atsakinga pagal šį reglamentą, net jei tokia atsakomybė nėra pagrįsta tais kriterijais;

c) asmeninį pokalbį pagal 5 straipsnį ir galimybę pateikti informaciją apie šeimos narių, giminaičių ar kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais, buvimą valstybėse narėse, įskaitant priemones, kuriomis prašytojas gali pateikti tokią informaciją;

d) galimybę apskųsti sprendimą dėl perdavimo ir, atitinkamais atvejais, kreiptis dėl perdavimo sustabdymo;

e) tai, kad valstybių narių kompetentingos institucijos gali keistis jo duomenimis vien tam, kad įvykdytų iš šio reglamento kylančias savo pareigas;

f) teisę gauti su juo susijusius duomenis ir teisę prašyti, kad tokie duomenys, jei jie netikslūs, būtų ištaisyti arba, jei jie neteisėtai tvarkomi, būtų ištrinti, taip pat naudojimosi tomis teisėmis tvarką, įskaitant 35 straipsnyje nurodytų institucijų ir nacionalinių duomenų apsaugos institucijų, atsakingų už skundų dėl asmens duomenų apsaugos nagrinėjimą, kontaktinius duomenis.

2. 1 dalyje nurodyta informacija pateikiama raštu ta kalba, kurią prašytojas supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti. Valstybės narės tam pasitelkia pagal 3 dalį parengtą bendrą atmintinę.

Kai reikia, kad prašytojas gerai suprastų, informacija taip pat pateikiama žodžiu, pavyzdžiui, siejant su asmeniniu pokalbiu, kaip nurodyta 5 straipsnyje.

3. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, parengia bendrą atmintinę, taip pat specialią atmintinę nelydimiems nepilnamečiams, kurioje išdėstoma bent jau šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija. Šioje bendroje atmintinėje taip pat pateikiama informacija apie Reglamento (ES) Nr. 603/2013 taikymą ir visų pirma išdėstomas tikslas, kuriuo prašytojo duomenys gali būti tvarkomi „Eurodac“ sistemoje. Bendra atmintinė parengiama taip, kad valstybės narės galėtų ją papildyti kita valstybei narei konkrečiai taikytina informacija. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis šio reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“

13. Reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnyje nurodyta, kad, siekiant palengvinti atsakingos valstybės narės nustatymo procesą, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė surengia asmeninį pokalbį su prašytoju, ir nustatyta šio pokalbio tvarka. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Siekiant palengvinti atsakingos valstybės narės nustatymo procesą, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė surengia asmeninį pokalbį su prašytoju. Pokalbis taip pat sudaro sąlygas tinkamai suprasti prašytojui pagal 4 straipsnį pateiktą informaciją.“

14. Reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio „Kriterijų hierarchija“, esančio šio reglamento III skyriuje („Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai“), 1 ir 3 dalyse nurodyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai yra taikomi tokia tvarka, kokia jie pateikti šiame skyriuje.

<…>

3. Siekdamos taikyti 8, 10 ir 16 straipsniuose nurodytus kriterijus, valstybės narės atsižvelgia į visus turimus įrodymus apie tai, kad valstybės narės teritorijoje yra prašytojo šeimos narių, giminaičių ar bet kokių kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais, jeigu tokių duomenų pateikiama iki to laiko, kol kita valstybė narė atitinkamai pagal 22 ir 25 straipsnius priima prašymą perimti savo žinion arba atsiimti atitinkamą asmenį, ir jei dėl ankstesnių prašytojo tarptautinės apsaugos prašymų dar nebuvo priimtas pirmas sprendimas iš esmės.“

15. Reglamento „Dublinas III“ 8–10 ir 16 straipsniuose reglamentuojamas atsakingos valstybės narės nustatymas tais atvejais, visų pirma susijusiais su nepilnamečiais ar išlaikomais asmenimis, kai prašytojų šeimos nariai jau yra valstybėje narėje.

16. Reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio „Diskrecinės išlygos“ 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„1. Nukrypdama nuo 3 straipsnio 1 dalies, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.“

17. Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnyje „Atsakingos valstybės narės pareigos“ nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė įpareigojama:

a) 21, 22 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis perimti savo žinion prašytoją, prašymą pateikusį kitoje valstybėje narėje;

b) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti prašytoją, kurio prašymas yra nagrinėjamas ir kuris paprašė tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje;

c) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, atsiėmusį nagrinėjamą prašymą ir paprašiusį tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba esantį kitos valstybės narės teritorijoje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento;

d) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, kurio prašymas buvo atmestas ir kuris paprašė apsaugos kitoje valstybėje narėje arba kuris be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje.

2. Į 1 dalies a ir b punktų taikymo sritį patenkančiais atvejais atsakinga valstybė narė nagrinėja prašytojo tarptautinės apsaugos prašymą arba užbaigia jo nagrinėjimą.

<…>

Į 1 dalies d punkto taikymo sritį patenkančiais atvejais, kai prašymas buvo atmestas tik pirmojoje instancijoje, atsakinga valstybė narė užtikrina, kad atitinkamas asmuo turėtų arba būtų turėjęs galimybę pasinaudoti veiksminga teisės gynimo priemone pagal Direktyvos 2013/32/ES 46 straipsnį.“

18. Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnis „Atsakomybės perleidimas“ suformuluotas taip:

„1. Jei valstybė narė prašytojui išduoda teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, tai valstybei narei pereina 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos.

2. 18 straipsnio 1 dalies c arba d punktuose nurodytos pareigos nebetaikomos, kai atsakinga valstybė narė, paprašyta perimti žinion arba atsiimti prašytoją arba kitą 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytą asmenį, gali nustatyti, kad atitinkamas asmuo ne trumpiau kaip tris mėnesius yra išvykęs iš valstybių narių teritorijos, išskyrus atvejus, kai tas asmuo turi atsakingos valstybės narės išduotą galiojantį teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą.

Prašymas, pateiktas pasibaigus pirmoje pastraipoje nurodytam nebuvimo laikotarpiui, laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

3. 18 straipsnio 1 dalies c ir d punktuose nustatytos pareigos nebetaikomos, kai atsakinga valstybė, paprašyta atsiimti prašytoją arba kitą asmenį, kaip nurodyta 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte, gali nustatyti, kad atitinkamas asmuo išvyko iš valstybių narių teritorijos pagal sprendimą dėl grąžinimo arba išsiuntimo, kurį ji priėmė atsiėmus arba atmetus prašymą.

Po to, kai įvyksta faktinis išsiuntimas, pateiktas prašymas laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra."

19. Reglamento „Dublinas III" VI skyriuje („Perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros") reglamentuojama atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros pradžia (I skirsnis), perėmimo savo žinion procedūra, kai valstybė narė, kurioje buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė (II skirsnis), ir atsiėmimo procedūra, kai valstybė narė, kurioje asmuo, anksčiau pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje, pateikia naują prašymą arba yra be teisės gyventi šalyje patvirtinančio dokumento, paprašo tos kitos valstybės narės tą asmenį atsiimti (III skirsnis).

20. Reglamento „Dublinas III" 20 straipsnis „Procedūros pradžia" yra taip pat pavadintame VI skyriaus I skirsnyje; šio straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 5 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„1. Atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, kai tik valstybei narei pirmą kartą pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas.

2. Tarptautinės apsaugos prašymas laikomas pateiktu, kai į atitinkamos valstybės narės kompetentingas institucijas patenka užpildyta prašytojo pateikta prašymo forma arba valdžios institucijų parengtas pranešimas. Tais atvejais, kai tarptautinės apsaugos paprašoma ne raštu, laiko tarpas tarp ketinimo pareiškimo ir pranešimo parengimo turėtų būti kuo trumpesnis.

<…>

5. Prašytoją, kuris atsakingos valstybės narės nustatymo metu atsiėmė pirmąjį kitoje valstybėje narėje pateiktą prašymą, yra kitoje valstybėje narėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento arba kuris joje pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, laikydamasi 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytų sąlygų, atsiima valstybė narė, kuriai tas tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmiausiai, kad būtų baigta atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra."

21. Reglamento „Dublinas III" 21 straipsnio „Prašymo perimti savo žinion pateikimas", esančio VI skyriaus II skirsnyje („Perėmimo savo žinion procedūros"), 1 dalyje nurodyta:

„1. Jei valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, ji gali kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, dienos paprašyti, kad ta kita valstybė narė perimtų prašytoją savo žinion.

Nepaisant pirmos pastraipos, nustačius atitiktį sistemoje „Eurodac" lyginant su duomenimis, įregistruotais pagal Reglamento (ES) Nr. 603/2013 14 straipsnį, prašymas siunčiamas per du mėnesius nuo to atitikties rezultato gavimo pagal to reglamento 15 straipsnio 2 dalį.

Jei prašymas perimti prašytoją savo žinion per pirmoje ir antroje pastraipose nustatytus laikotarpius nepateikiamas, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei, kurioje prašymas buvo pateiktas.“

22. Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnyje („Prašymo atsiimti pateikimas, kai prašančiojoje valstybėje narėje pateikiamas naujas prašymas“), 24 straipsnyje („Prašymo atsiimti pateikimas, kai prašančiojoje valstybėje narėje nepateikiamas naujas prašymas“) ir 25 straipsnyje („Atsakymas į prašymą atsiimti“), esančiuose VI skyriaus III skirsnyje („Prašymų atsiimti procedūros“), be kita ko, nustatyta:

„23 straipsnis

1. Kai valstybė narė, kurioje 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punkte nurodytas asmuo pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą, mano, kad kita valstybė narė atsakinga pagal 20 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punktus, ji gali paprašyti tos kitos valstybės narės tą asmenį atsiimti.

<…>

3. Kai prašymas atsiimti nepateikiamas per 2 dalyje nustatytus laikotarpius, atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje pateiktas tas naujas prašymas.

24 straipsnis

1. Kai valstybė narė, kurios teritorijoje 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punkte nurodytas asmuo yra be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento ir kurioje nepateiktas naujas tarptautinės apsaugos prašymas, mano, kad kita valstybė narė atsakinga pagal 20 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punktus, ji gali paprašyti tos kitos valstybės narės tą asmenį atsiimti.

25 straipsnis

1. Prašoma valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir kuo skubiau <…> priima sprendimą dėl prašymo atsiimti atitinkamą asmenį. <…>“

23. Reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnyje „Pranešimas apie sprendimą dėl perdavimo“ nustatyta:

„1. Jei prašoma valstybė narė sutinka prašytoją arba kitą 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, prašančioji valstybė narė praneša atitinkamam asmeniui apie sprendimą perduoti jį atsakingai valstybei narei ir atitinkamais atvejais jo tarptautinės apsaugos prašymo nenagrinėjimą. Jei atitinkamam asmeniui atstovauja teisės konsultantas arba kitas patarėjas, valstybės narės gali nuspręsti apie sprendimą pranešti tokiam teisės konsultantui arba kitam patarėjui, o ne atitinkamam asmeniui ir atitinkamais atvejais apie sprendimą pranešti atitinkamam asmeniui.

2. 1 dalyje nurodytame sprendime taip pat nurodoma informacija, kokiomis teisės gynimo priemonėmis galima naudotis, įskaitant teisę atitinkamais atvejais kreiptis dėl sprendimo vykdymo sustabdymo, ir informacija apie pasinaudojimui tokiomis teisės gynimo priemonėmis ir

perdavimo vykdymui taikomus terminus, ir prireikus pateikiama informacija apie tai, kur ir kada atitinkamas asmuo turėtų atvykti, jei tas asmuo į atsakingą valstybę narę keliauja savarankiškai.

Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie asmenis arba organizacijas, kurios gali atitinkamam asmeniui suteikti teisinę pagalbą, būtų pateikta atitinkamam asmeniui kartu su 1 dalyje nurodytu sprendimu, jei ta informacija dar nepateikta.

3. Kai atitinkamam asmeniui teisės konsultantas ar kitas patarėjas pagalbos neteikia ar neatstovauja, valstybės narės jį informuoja apie pagrindinius sprendimo elementus, kuriuose visada turi būti pateikta informacija apie galimas teisės gynimo priemones ir apie pasinaudojimui tokiomis teisės gynimo priemonėmis taikomus terminus tokia kalba, kurią tas atitinkamas asmuo supranta arba galima pagrįstai manyti, kad supranta."

24. Reglamento „Dublinas III" 27 straipsnio „Teisės gynimo priemonės" 1 dalyje nustatyta:

„1. Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti."

25. Reglamento „Dublinas III" 29 straipsnio „Sąlygos ir terminai" 2 dalyje nurodyta:

„2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi."

2. „Eurodac" reglamentas

26. Reglamente (ES) Nr. 603/2013 (toliau – „Eurodac" reglamentas)[7] numatyta sukurti pirštų atspaudų lyginimo duomenų bazę, siekiant veiksmingai taikyti reglamentą „Dublinas III".

27. „Eurodac" reglamento 9 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė nedelsdama paima kiekvieno ne jaunesnio kaip 14 metų amžiaus tarptautinės apsaugos prašytojo visų pirštų atspaudus, taip pat kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 604/2013 20 straipsnio 2 dalyje, perduoda juos, kartu su šio reglamento 11 straipsnio b–g punktuose nurodytais duomenimis, į centrinę sistemą."

28. „Eurodac" reglamento 17 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta:

„1. Kad patikrintų, ar jos teritorijoje aptiktas nelegaliai esantis trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra anksčiau padavęs tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje, valstybė

[7] 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl Eurodac sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su Eurodac sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1).

narė gali į centrinę sistemą perduoti bet kokius pirštų atspaudų duomenis, susijusius su pirštų atspaudais, kuriuos ji galėjo būti paėmusi iš bet kurio ne jaunesnio kaip 14 metų trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, kartu su tos valstybės narės naudojamu registracijos numeriu.“

29. „Eurodac“ reglamento 29 straipsnyje reglamentuojamos duomenų subjektų teisės. „Eurodac“ reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad šiems asmenims turi būti suteikta tam tikra informacija apie pirštų atspaudų ėmimo tikslą ir būdus, o jo 3 dalyje numatyta, kad šiuo tikslu turi būti parengta bendra atmintinė:

„1. Asmenį, kuriam taikomos 9 straipsnio 1 dalis, 14 straipsnio 1 dalis ar 17 straipsnio 1 dalis, kilmės valstybė narė raštu, o prireikus žodžiu kalba, kurią jis supranta arba kurią, kaip galima pagrįstai manyti, supranta, informuoja apie:

<…>

b) tikslą, kuriuo jo duomenys bus apdorojami *Eurodac* sistemoje, įskaitant Reglamento (ES) Nr. 604/2013 tikslų aprašymą, pagal jo 4 straipsnį, ir suprantamą fakto, kad valstybės narės ir Europolas gali naudotis *Eurodac* sistema teisėsaugos tikslais, paaiškinimą vartojant aiškią ir paprastą kalbą;

<…>

2. <…>

Asmeniui, kuriam taikoma 17 straipsnio 1 dalis, šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija teikiama ne vėliau, negu su tuo asmeniu susiję duomenys yra perduodami į centrinę sistemą. <…>

3. Bendra atmintinė, kurioje būtų nurodyta bent šio straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (ES) Nr. 604/2013 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija, parengiama laikantis to reglamento 44 straipsnio 2 dalyje nurodytos tvarkos.

Atmintinė turi būti aiški ir paprasta, parengta kalba, kurią atitinkamas asmuo supranta arba kurią, kaip galima pagrįstai manyti, supranta.

Atmintinė parengiama taip, kad valstybės narės galėtų į ją įtraukti papildomą su valstybe nare susijusią informaciją. Ši su valstybe nare susijusi informacija apima bent duomenų subjekto teises, nacionalinių priežiūros institucijų pagalbos galimybę, taip pat duomenų valdytojo ir nacionalinių priežiūros institucijų kontaktinius duomenis.“

30. „Eurodac“ reglamento 37 straipsnio „Atsakomybė“ 1 ir 3 dalyse numatyta:

„1. Kiekvienas asmuo arba kiekviena valstybė narė, patyrę žalą dėl neteisėtos duomenų tvarkymo operacijos ar kokio nors veiksmo, nesuderinamo su šiuo reglamentu, turi teisę iš valstybės narės, atsakingos už tą padarytą žalą, gauti žalos atlyginimą. Ta valstybė narė iš dalies arba visiškai atleidžiama nuo atsakomybės, jei ji įrodo, kad ji nėra atsakinga už įvykį, dėl kurio buvo padaryta ta žala.

<…>

3. Žalos atlyginimo reikalavimus valstybei narei už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą žalą reglamentuoja pažeidimu kaltinamos valstybės narės nacionalinės teisės nuostatos.“

3. Kvalifikavimo direktyva

31. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (toliau – Kvalifikavimo direktyva)[8] reglamentuojami kriterijai, pagal kuriuos turi būti patenkintas tarptautinės apsaugos prašymas.

32. Kvalifikavimo direktyvos 2 straipsnyje pateikiamos „Terminų apibrėžtys“. Šio straipsnio h punkte „tarptautinės apsaugos prašymas“ apibrėžiamas kaip „trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso ir kuris aiškiai neprašo kitokios rūšies apsaugos, kuriai netaikoma ši direktyva ir kurios galima prašyti atskirai“.

33. Kvalifikavimo direktyvos 8 straipsnyje „Vidaus apsauga“ numatytos tarptautinės apsaugos reikalingumo išimtys, jei prašytojas gali prašyti apsaugos savo kilmės šalies dalyje:

„1. Vertindamos tarptautinės apsaugos prašymą valstybės narės gali nustatyti, kad prašytojui nereikia tarptautinės apsaugos, jei kilmės šalies dalyje:

a) jis nepatiria visiškai pagrįstos persekiojimo baimės arba realaus didelės žalos pavojaus arba

b) jis turi galimybę naudotis apsauga nuo persekiojimo ar didelės žalos, kaip apibrėžta 7 straipsnyje,

ir į tą šalies dalį jis gali saugiai ir teisėtai keliauti, gali į ją atvykti ir, pagrįstai manoma, kad jis joje įsikurs.

2. Nagrinėdamos, ar prašytojas patiria visiškai pagrįstą persekiojimo baimę ar realų didelės žalos pavojų arba turi galimybę naudotis apsauga nuo persekiojimo ar didelės žalos kilmės šalies dalyje, kaip nurodyta 1 dalyje, valstybės narės, priimdamos sprendimą dėl prašymo, atsižvelgia į bendrąsias toje šalies dalyje esančias aplinkybes ir į asmenines prašytojo aplinkybes, kaip nurodyta 4 straipsnyje. Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad iš atitinkamų šaltinių, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiojo komisaro ir Europos prieglobsčio paramos biuro, būtų gaunama tiksli naujausia informacija.“

34. Kvalifikavimo direktyvos V skyriuje nurodyta, kad būtina papildomos apsaugos sąlyga yra „didelės žalos“ rizika. Pagal 15 straipsnio c punktą didelė žala yra:

„c) rimta ir asmeninė grėsmė civilio gyvybei ar asmeniui, kylanti dėl nesirenkamojo smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto metu.“

[8] OL L 337, 2011, p. 9.

4. Prieglobsčio procedūrų direktyva

35. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (toliau – Prieglobsčio procedūrų direktyva)[9] 33 straipsnio „Nepriimtini prašymai“ 1 dalyje ir 2 dalies a punkte nustatyta:

„1. Be bylų, kuriose prašymas nenagrinėjamas pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, valstybės narės neprivalo nagrinėti, ar prašytojas priskirtinas prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal Direktyvą 2011/95/ES, kai vadovaujantis šiuo straipsniu prašymas laikomas nepriimtinu.

2. Valstybės narės gali laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, tik jeigu:

a) tarptautinę apsaugą suteikė kita valstybė narė.“

5. Reglamentas Nr. 1560/2003

36. Reglamento (EB) Nr. 1560/2003[10], Komisijos reglamento, įgyvendinančio Dublino sistemą, su pakeitimais, padarytais reglamentu „Dublinas III“ ir Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014[11], 16a straipsnio „Informacinės atmintinės tarptautinės apsaugos prašytojams“ 1 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. X priede pateikiama bendra atmintinė, kurioje visiems tarptautinės apsaugos prašytojams teikiama informacija apie [reglamento „Dublinas III“] nuostatas ir [„Eurodac“ reglamento] taikymą.

<…>

4. XIII priede pateikiama informacija trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurie, kaip nustatyta, neteisėtai yra valstybėje narėje.“

37. Bendros atmintinės pagal Reglamento Nr. 1560/2003 X priedą A dalyje „Informacija apie Dublino reglamentą tarptautinės apsaugos prašytojams pagal Reglamento (ES) Nr. 604/2013 4 straipsnį“ visų pirma pateikiama ši informacija (išskirta originale).

„Paprašėte mūsų, kad jus apsaugotume, nes manote, kad buvote priverstas palikti savo šalį dėl persekiojimo, karo ar didelės žalos pavojaus. Pagal teisės aktus tai vadinama tarptautinės apsaugos prašymu, o jūs esate prašytojas. Apsaugos prašantys žmonės dažnai vadinami prieglobsčio prašytojais.

Tai, kad paprašėte prieglobsčio čia, negarantuoja, kad čia išnagrinėsime jūsų prašymą. Jūsų prašymą nagrinėsianti šalis nustatoma pagal Europos Sąjungos teisės akto, žinomo kaip Dublino reglamentas, nustatytą procedūrą. Pagal šį teisės aktą už jūsų prašymo nagrinėjimą atsako tik viena šalis.

[9] OL L 180, 2013, p. 60.

[10] 2003 m. rugsėjo 2 d. Tarybos reglamentas[,] nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 222, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 200; klaidų ištaisymas OL L 197, 2017, p. 20).

[11] 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003 (OL L 39, 2014, p. 1).

<…>

Prieš pradėdami svarstyti jūsų prieglobsčio prašymą turime nustatyti, ar už jo nagrinėjimą atsakingi mes, ar kita šalis – tai vadiname Dublino procedūra. Dublino procedūra nesusijusi su priežastimi, dėl kurios prašote prieglobsčio. Ja tebus sprendžiamas klausimas, kuri šali[s] privalo priimti sprendimą dėl jūsų prieglobsčio prašymo.

<…>

Jei mūsų valdžios institucijos nutars, kad dėl jūsų prieglobsčio prašymo turime spręsti mes, tai reikš, kad galėsite likti šioje šalyje, o jūsų prašymas bus nagrinėjamas čia. Tada nedelsiant prasidės jūsų prašymo nagrinėjimo procesas.

Jei nutarsime, kad už jūsų prašymą atsakinga kita šalis, sieksime kuo greičiau jus išsiųsti į tą šalį, kad jūsų prašymas galėtų būti svarstomas ten. <…>

Teisės aktuose numatyta įvairių priežasčių, dėl kurių šalis gali būti atsakinga už jūsų prašymo nagrinėjimą. Šios priežastys teisės aktuose vertinamos pagal svarbą, pradedant nuo to, ar toje Dublino šalyje turite šeimos narių; ar turite ar praeityje turėjote kurios nors Dublino šalies vizą ar leidimą gyventi; ar esate teisėtai ar neteisėtai vykęs į kitą Dublino šalį arba per ją.

Jei turite šeimos narių kitoje Dublino šalyje, svarbu, kad mums kuo greičiau apie tai praneštumėte. Jei jūsų vyras, žmona ar vaikas yra prieglobsčio prašytojas arba jam buvo suteikta tarptautinė apsauga kitoje Dublino šalyje, ta šalis gali būti atsakinga už jūsų prieglobsčio prašymo nagrinėjimą.

Galime nuspręsti nagrinėti jūsų prašymą šioje šalyje, net jei toks nagrinėjimas pagal Dublino reglamente nustatytus kriterijus mums nepriklauso. Neišsiųsime jūsų į šalį, jei nustatyta, kad joje gali būti pažeistos jūsų žmogaus teisės.

<…>

Turite galimybę pasakyti, kad nesutinkate su sprendimu būti išsiųstas į kitą Dublino šalį, ir galite šį sprendimą apskųsti teisme ar tribunole. Taip pat iki jūsų skundo išnagrinėjimo ar peržiūros pabaigos galite prašyti likti šioje šalyje.

Jeigu atsisakysite savo prieglobsčio prašymo ir išvyksite į kitą Dublino šalį, tikėtina, kad būsite perduotas atgal į šią šalį arba į kitą atsakingą šalį.

Todėl svarbu, kad jums paprašius prieglobsčio, liktumėte čia, kol nuspręsime: 1) kas atsakingas už jūsų prieglobsčio prašymo nagrinėjimą ir (arba) 2) nagrinėti jūsų prieglobsčio prašymą šioje šalyje.

<…>

Jei manysime, kad už jūsų prašymo nagrinėjimą gali būti atsakinga kita šalis, gausite išsamesnės informacijos apie tą procedūrą ir kokį ji daro poveikį jums ir jūsų teisėms.“

38. Bendros atmintinės pagal Reglamento Nr. 1560/2003 X priedą B dalyje, be kita ko, pateikiama „informacija tarptautinės apsaugos prašytojams, kuriems taikoma Dublino procedūra“:

„Šią atmintinę gavote todėl, kad šioje šalyje arba kitoje Dublino šalyje paprašėte tarptautinės apsaugos (prieglobsčio), ir mūsų institucijos turi pagrindo manyti, kad už jūsų prašymo nagrinėjimą gali būti atsakinga kita šalis.

Kuri šalis yra atsakinga, nustatysime pagal Europos Sąjungos teisės nustatytą procedūrą, reglamentuojamą Dublino reglamento. Ši procedūra žinoma kaip Dublino procedūra. Šia atmintine siekiama atsakyti į dažniausius klausimus apie šią procedūrą, kurie jums gali kilti.

<…>

Dublino procedūra nustatoma, kuri viena šalis atsakinga už jūsų prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Tai reiškia, kad galite būti šios šalies perduotas kitai šaliai, kuri atsakinga už jūsų prašymo nagrinėjimą.

<…>

SVARBU. Negalite persikelti į kitą Dublino šalį. Jei persikelsite į kitą Dublino šalį, būsite sugrąžinti čia arba į šalį, kurioje anksčiau prašėte prieglobsčio. Jei atsisakysite savo čia pateikto prašymo, atsakinga šalis nepasikeis. Jei slėpsitės ar bėgsite, taip pat rizikuojate būti sulaikytas.

<…>

Kaip valdžios institucijos nustatys už mano prašymo nagrinėjimą atsakingą šalį?

Yra įvairių priežasčių, dėl kurių šalis gali būti atsakinga už jūsų prašymo nagrinėjimą. Šios priežastys taikomos teisės aktų suteiktos svarbos tvarka. Jei viena priežastis neaktuali, atsižvelgiama į kitą, ir taip toliau.

Šios priežastys susijusios su šiais veiksniais (svarbos tvarka):

– turite šeimos narį (vyrą ar žmoną, vaikų iki 18 metų), kuriam buvo suteikta tarptautinė apsauga arba kuris yra prieglobsčio prašytojas kitoje Dublino šalyje.

Todėl svarbu, kad informuotumėte mus, jei turite šeimos narių kitoje Dublino šalyje, iki bus priimtas pirmas sprendimas dėl jūsų prieglobsčio prašymo. Jeigu norite susijungti toje pačioje šalyje, jūs ir jūsų šeimos narys turės išreikšti šį norą raštu;

<…>

O jeigu esu priklausomas nuo kieno nors priežiūros arba kas nors yra priklausomas nuo manęs?

Jūs galite susijungti toje pačioje šalyje su jūsų **motina, tėvu, vaiku, broliu arba seserimi**, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

– jie teisėtai gyvena vienoje iš Dublino šalių;

– viena iš jūsų yra nėščia arba turi naujagimį arba sunkiai serga ar turi sunkią negalią arba yra senas (-a);

– vienas iš jūsų yra priklausomas nuo kito, kuris juo gali pasirūpinti, priežiūros.

Šalis, kurioje gyvena jūsų vaikas, brolis ir (arba) sesuo arba tėvas ir (arba) motina, paprastai turėtų prisiimti atsakomybę už jūsų prašymo nagrinėjimą, jeigu turėjote šeimyninių ryšių jūsų kilmės šalyje. Taip pat jūsų bus prašoma raštu nurodyti, kad abu norite susijungimo.

Šios galimybės galite prašyti, jeigu jau esate šalyje, kurioje yra jūsų vaikas, brolis ir (arba) sesuo arba tėvas ir (arba) motina, arba jeigu esate kitoje šalyje nei ta, kurioje gyvena jūsų giminaičiai. Pastaruoju atveju tai reikš, kad turėsite vykti į tą šalį, nebent dėl sveikatos būklės negalite ilgai keliauti.

Be šios galimybės, visada prieglobsčio procedūros metu galite prašyti, kad patektumėte ten, kur yra giminaičių, dėl humanitarinių, šeimyninių ar kultūrinių priežasčių. Jei prašymas patenkinamas, jums gali tekti persikelti į šalį, kurioje yra jūsų giminaitis. Tokiu atveju jūsų taip pat būtų prašoma duoti sutikimą raštu. Svarbu, kad praneštumėte mums apie galimas humanitarines priežastis nagrinėti jūsų prašymą čia arba kitoje šalyje.

<…>

– *Jei prieglobsčio Dublino šalyje dabar prašote pirmą kartą, bet yra priežasčių manyti, kad jūsų prašymą turėtų nagrinėti kita Dublino šalis, prašysime, kad ta kita šalis* ***perimtų*** *jūsų bylą* ***savo žinion***.

<…>

– *Jeigu jau paprašėte prieglobsčio kitoje Dublino šalyje nei ta, kurioje esate dabar, prašysime tos kitos šalies, kad ji jus* ***atsiimtų.***

<…>

Tačiau jei neprašėte prieglobsčio šioje šalyje, o ankstesnis jūsų prieglobsčio prašymas kitoje šalyje galutiniu sprendimu buvo atmestas, galime pasirinkti siųsti prašymą atsakingai šaliai jus atsiimti arba tęsti jūsų grąžinimą į kilmės ar nuolatinės gyvenamosios vietos šalį ar į saugią trečiąją šalį.

<…>

Atsakinga šalis jus traktuos kaip prieglobsčio prašytoją ir galėsite naudotis visomis susijusiomis teisėmis. Jeigu anksčiau toje šalyje niekada neprašėte prieglobsčio, atvykus jums bus suteikta galimybė tai padaryti.

<…>“

39. Bendroje atmintinėje pateikiama ir tokia informacija pagal Reglamento Nr. 1560/2003 XIII priedą „Trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurie, kaip nustatyta, neteisėtai yra valstybėje narėje, teikiama informacija pagal Reglamento (ES) Nr. 603/2013 29 straipsnio 3 dalį“:

„Jeigu nustatyta, kad neteisėtai esate Dublino reglamentą taikančioje šalyje, valdžios institucijos gali paimti jūsų pirštų atspaudus ir perduoti juos į pirštų atspaudų duomenų bazę *Eurodac*. Tai daroma tik siekiant patikrinti, ar esate anksčiau prašęs prieglobsčio. Jūsų pirštų atspaudų duomenys nebus įtraukiami į *Eurodac* duomenų bazę, bet jeigu anksčiau esate prašę prieglobsčio kitoje šalyje, galite būti išsiųstas atgal į tą šalį.

<…>

Jeigu valdžios institucijos mano, kad galbūt prašėte tarptautinės apsaugos kitoje šalyje, kuri gali būti atsakinga už to prašymo nagrinėjimą, jums bus suteikta išsami informacija apie tolesnę procedūrą ir kokį poveikį tai turės jūsų teisėms [12].“

B. Italijos teisė

40. Italijos teisėje 2008 m. sausio 28 d. *Decreto legislativo* (Įstatyminis dekretas) Nr. 25/2008, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2005/85/EB, panaikinta ir pakeista Direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (GURI, Nr. 40, 2008 m. vasario 16 d.), su pakeitimais, 3 straipsnyje reglamentuojami skundai dėl sprendimų dėl perdavimo pagal Dublino sistemą.

III. Faktinės aplinkybės ir prašymai priimti prejudicinį sprendimą

A. Byla C-228/21

41. Byloje C-228/21 prašytojas CZA pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Italijoje. Prieš tai jis jau buvo pateikęs tokį prašymą Slovėnijoje. Italijos kompetentinga institucija, Vidaus reikalų ministerijos Dublino padalinys, pateikė Slovėnijai prašymą atsiimti prašytoją pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b punktą. Slovėnija pritarė šiam prašymui. Vėliau pagal reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnį dėl prašytojo buvo priimtas sprendimas dėl perdavimo, juo jis buvo informuotas apie sprendimą perduoti jį Slovėnijai.

42. Prašytojo skundą, grindžiamą reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnyje numatytos teisės į informaciją pažeidimu, pirmojoje instancijoje *Tribunale di Catanzaro* (Katancaro teismas, Italija) patenkino. Kompetentinga institucija negalėjo įrodyti, kad pateikė prašytojui reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnyje numatytą atmintinę. Teismas konstatavo, kad tuomet, kai pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas Italijoje, nepakanka pridėti pagal šio reglamento 5 straipsnį parengto asmeninio pokalbio protokolo ir kitos atmintinės. Teismas nusprendė, kad pažeidus reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnyje nustatytą pareigą suteikti informaciją sprendimas dėl perdavimo negalioja.

[12] „Suteikta informacija atitinka nustatytąją X priedo B dalyje.“

43. Vidaus reikalų ministerija šį sprendimą apskundė *Corte di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija). 2021 m. kovo 29 d. nutartimi (ją Teisingumo Teismas gavo 2021 m. balandžio 8 d.) tas teismas sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [reglamento „Dublinas III“] 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal šio reglamento 27 straipsnį pateikiant skundą dėl valstybės narės priimto sprendimo dėl perdavimo, vadovaujantis šio reglamento 26 straipsnyje nustatyta tvarka ir atsižvelgiant į to paties reglamento 18 straipsnio 1 dalies b punkte numatytą pareigą atsiimti prašytoją, galima remtis tik tuo, kad sprendimą dėl perdavimo priėmusi valstybė narė nepateikė šio reglamento 4 straipsnio 2 dalyje numatytos atmintinės?

2. Ar reglamento 27 straipsnis, siejamas su to paties reglamento 18 ir 19 konstatuojamosiomis dalimis ir 4 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad, nustačius 4 straipsnyje nustatytų pareigų pažeidimą, veiksminga teisių gynimo priemonė reiškia, kad teismas privalo priimti sprendimą, kuriuo panaikinamas sprendimas dėl perdavimo?

3. Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar reglamento 27 straipsnis, siejamas su to paties reglamento 18 ir 19 konstatuojamosiomis dalimis ir 4 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad, nustačius 4 straipsnyje numatytų pareigų pažeidimą, veiksminga teisų gynimo priemonė reiškia, kad teismas, atsižvelgdamas į pareiškėjo nurodytas aplinkybes, privalo patikrinti šio pažeidimo reikšmingumą ir gali patvirtinti sprendimą dėl perdavimo visais atvejais, kai nenustato priežasčių priimti kitokį sprendimą dėl perdavimo?“

B. Byla C-254/21

44. Byloje C-254/21 Afganistano pilietis DG pateikė antrą tarptautinės apsaugos prašymą Italijoje po to, kai jo pirmasis tarptautinės apsaugos prašymas, pateiktas Švedijoje, buvo galutinai atmestas. Gavusi pranešimą apie atitiktį sistemoje „Eurodac“, Italijos vidaus reikalų ministerija nusiuntė Švedijos valdžios institucijoms prašymą atsiimti pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą; Švedijos valdžios institucijos jį patenkino ir nurodė grąžinti asmenį Švedijai.

45. Prašytojas ginčija šį sprendimą *Tribunale di Roma* (Romos teismas, Italija), tvirtindamas, kad buvo pažeistas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 4 straipsnis ir reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalis. Jis tai grindžia tuo, kad jam gresia netiesioginis grąžinimas į Afganistaną per Švediją, o grįžus į šią šalį jam grėstų nežmoniškas ir žeminamas elgesys. Italijos pareiga suteikti jam apsaugą nuo netiesioginio grąžinimo kyla iš reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio.

46. Atsižvelgdamas į šias faktines aplinkybes *Tribunale di Roma* (Romos teismas) 2021 m. balandžio 12 d. nutartimi (ją Teisingumo Teismas gavo 2021 m. balandžio 22 d.) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar teisė į veiksmingą teisinę gynybą, kaip ji suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, reiškia, kad pagal Chartijos 4 ir 19 straipsnius pagrindinės bylos aplinkybėmis taip pat suteikiama apsauga nuo netiesioginio grąžinimo po perdavimo į Sąjungos valstybę narę, kurios taikoma procedūra neturi sisteminių trūkumų, kaip tai suprantama pagal [reglamento „Dublinas III“] 3 straipsnio 2 dalį (kai nėra kitų pagal III ir IV skyriuose nustatytus kriterijus atsakingų valstybių narių), ir kuri jau išnagrinėjo ir atmetė pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą?

2. Ar valstybės narės, kurioje buvo pateiktas antrasis tarptautinės apsaugos prašymas, teismas, kuriam pateiktas skundas pagal [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnį – ir kuris dėl to turi jurisdikciją vertinti perdavimą Sąjungos viduje, bet ne priimti sprendimą dėl apsaugos prašymo, – turi įvertinti netiesioginio grąžinimo į trečiąją valstybę narę riziką, kai valstybė narė, kurioje buvo pateiktas pirmasis tarptautinės apsaugos prašymas, kitaip įvertino sąvoką „vidaus apsauga“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/95 8 straipsnį?

3. Ar netiesioginio grąžinimo rizikos vertinimas dėl skirtingo „vidaus apsaugos“ poreikio aiškinimo dviejose valstybėse narėse yra suderinamas su reglamento 3 straipsnio 1 dalimi (jos antru sakiniu) ir bendru draudimu trečiųjų šalių piliečiams spręsti, kurioje Sąjungos valstybėje narėje pateikti tarptautinės apsaugos prašymą?

4. Jeigu į pirmuosius klausimus būtų atsakyta teigiamai:

   a) ar valstybės, kurioje prašytojas pateikė antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą po to, kai buvo atmestas pirmasis prašymas, teismui atlikus netiesioginio grąžinimo rizikos buvimo vertinimą privaloma taikyti reglamento 17 straipsnio 1 dalyje apibrėžtą „diskrecinę išlygą“?

   b) kokiais kriterijais, be tų, kurie nurodyti III ir IV skyriuose, turi vadovautis teismas, į kurį kreiptasi pagal reglamento 27 straipsnį, siekdamas įvertinti netiesioginio grąžinimo riziką, atsižvelgiant į tai, kad šalyje, kuri išnagrinėjo pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą, šios rizikos galimybė jau buvo atmesta?“

C. Byla C-297/21

47. Byloje C-297/21 Afganistano pilietis XXX.XX pateikė antrą tarptautinės apsaugos prašymą Italijoje po to, kai pirmasis tarptautinės apsaugos prašymas, anksčiau pateiktas Vokietijoje, buvo galutinai atmestas ir prašytojas gavo galutinį įsakymą dėl jo grąžinimo. Gavusi pranešimą apie atitiktį sistemoje „Eurodac“ Italijos vidaus reikalų ministerija išsiuntė Vokietijos valdžios institucijoms prašymą atsiimti asmenį pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą ir Vokietijos valdžios institucijos jį patenkino.

48. Prašytojas apskundė priimtą sprendimą dėl perdavimo *Tribunale di Firenze* (Florencijos teismas, Italija). Jis tvirtina, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiamas Chartijos 4 straipsnis ir reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalis bei 17 straipsnio 1 dalis, nes jam gresia netiesioginis grąžinimas per Vokietiją į Afganistaną, o grįžus į šią šalį jam grėstų nežmoniškas ir žeminamas elgesys. Todėl, jo nuomone, Italija yra atsakinga valstybė pagal reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį.

49. Atsižvelgdamas į šias faktines aplinkybes, *Tribunale di Firenze* (Florencijos teismas, Italija) 2021 m. balandžio 29 d. nutartimi (ją Teisingumo Teismas gavo 2021 m. gegužės 10 d.) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [reglamento „Dublinas III“] 17 straipsnio 1 dalis, atsižvelgiant į Chartijos 19 ir 47 straipsnius ir [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnį, turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės, kurioje pateiktas skundas dėl Dublino padalinio sprendimo, teismas gali pripažinti valstybės narės, kuri turi vykdyti perdavimą pagal 18 straipsnio 1 dalies d punktą, atsakomybę, kai nustato, kad atsakingoje valstybėje narėje esama rizikos, jog bus pažeistas negrąžinimo principas – prašytojas bus grąžintas į savo kilmės šalį, kurioje iškils grėsmė jo gyvybei arba pavojus patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį?

2. Papildomai, ar [reglamento „Dublinas III“] 3 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama laikantis Chartijos 19 ir 47 straipsnių ir [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnio, t. y. taip, kad teismas turi teisę įtvirtinti valstybės, kuri turi atlikti perdavimą pagal šio reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktą, atsakomybę, jeigu nustatoma, kad:

   a) atsakingoje valstybėje narėje kiltų grėsmė, kad, pažeidus negrąžinimo principą, prašytojas būtų grąžintas į savo kilmės šalį, kurioje iškils pavojus jo gyvybei arba patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį;

   b) neįmanoma prašytojo perduoti kitai valstybei, paskirtai remiantis [reglamento „Dublinas III“] III skyriuje įtvirtintais kriterijais?“

D. Byla C-315/21

50. Byloje C-315/21 Pakistane gimęs PP pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Italijoje, prieš tai pateikęs tokį prašymą Vokietijoje. Tuomet Italijos vidaus reikalų ministerija pateikė prašymą atsiimti pagal reglamento „Dublinas III“18 straipsnio 1 dalies b punktą Vokietijos valdžios institucijoms ir šios jį priėmė kaip prašymą atsiimti pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies d punktą. Italijos vidaus reikalų ministerija įsakė perduoti prašytoją Vokietijai.

51. Prašytojas apskundė šį sprendimą *Tribunale di Milano* (Milano teismas, Italija) ir jo prašymas laikinai sustabdyti sprendimo vykdymą buvo patenkintas. Grįsdamas skundą, viena vertus, jis nurodė, kad buvo pažeista teisė į informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 ir 5 straipsnius, ir, kita vertus, jam grėsė netiesioginis grąžinimas per Vokietiją į Pakistaną, o ten – konkretus nežmoniško ir žeminamo elgesio pavojus. Vidaus reikalų ministerijos Dublino padalinys papriešTaravo šiam teiginiui ir pateikė įrodymų, kad buvo surengtas asmeninis pokalbis su prašytoju, numatytas reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnyje.

52. Atsižvelgdamas į šias faktines aplinkybes *Tribunale di Milano* (Milano teismas, Italija) 2021 m. balandžio 14 d. nutartimi (ją Teisingumo Teismas gavo 2021 m. gegužės 17 d.) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [reglamento „Dublinas III“] 4 ir 5 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jų pažeidimas savaime lemia ginčijamo akto neteisėtumą, kaip tai suprantama pagal [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnį, neatsižvelgiant į konkrečias šio pažeidimo pasekmes ginčijamo akto turiniui ir atsakingos valstybės narės nustatymui?

2. Ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnis, siejamas su 18 straipsnio 1 dalies a punktu arba su [reglamento „Dublinas III“] 18 straipsnio [1] dalies b, c, d punktais ir 20 straipsnio 5 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad jame nustatyti skirtingi skundo dalykai, įvairūs motyvai, kuriais gali būti remiamasi nagrinėjant skundą teisme, ir įvairūs pareigos suteikti informaciją ir surengti asmeninį pokalbį, kaip tai suprantama pagal [reglamento „Dublinas III“] 4 ir 5 straipsnius, pažeidimo pagrindai?

   Jeigu atsakymas į antrąjį klausimą teigiamas: ar [reglamento „Dublinas III“] 4 ir 5 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad juose numatytos informavimo garantijos egzistuoja tik 18 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu atveju, o ne ir per atsiėmimo procedūrą, ar jie turi būti aiškinami taip, kad per šią procedūrą turi būti įvykdyta bent jau pareiga informuoti apie 19 straipsnyje numatytą atsakomybės perleidimą arba apie prieglobsčio procedūros ir

prašytojų priėmimo procedūros sisteminius trūkumus, dėl kurių kyla 3 straipsnio 2 dalyje numatyta nežmoniško ar žeminamo elgesio grėsmė, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnį?

3. Ar 3 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad „prieglobsčio procedūros sisteminiai trūkumai“ apima ir galimas įsiteisėjusių sprendimų atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, kuriuos priėmė prieglobsčio prašytoją atsiėmusios valstybės narės teismas, pasekmes, kai teismas, į kurį kreiptasi pagal [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnį, mano, kad, [minėtai] valstybei narei sugrąžinus pareiškėją į kilmės šalį, jam kiltų rizika patirti nežmonišką ir žeminamą elgesį, turint omenyje ir tai, kad manoma, jog dar vyksta visuotinis ginkluotas konfliktas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 15 straipsnio c punktą?“

E. Byla C-328/21

53. Byloje C-328/21 Italijos vidaus reikalų ministerija nurodė perduoti GE, prašytoją iš Irako, į Suomiją po to, kai buvo nustatyta, kad jis Italijoje yra neteisėtai, o gavus pranešimą iš sistemos „Eurodac“ paaiškėjo, kad anksčiau jis buvo pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą Suomijoje. Atsakydama į prašymą atsiimti pagal reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b punktą Suomija pripažino savo atsakomybę pagal reglamento 18 straipsnio 1 dalies d punktą.

54. Prašytojas apskundė sprendimą dėl perdavimo *Tribunale di Roma* (Romos teismas, Italija), o šis atsisakė jurisdikcijos ir perdavė bylą *Tribunale di Trieste* (Triesto teismas, Italija). Prašytojas visų pirma nurodo, kad buvo pažeista teisė į informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį ir „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį.

55. Atsižvelgdamas į šias faktines aplinkybes *Tribunale di Trieste* (Triesto teismas, Italija) 2021 m. balandžio 2 d. nutartimi (ją Teisingumo Teismas gavo 2021 m. gegužės 26 d.) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Kokias teisines pasekmes numato Europos Sąjungos teisė sprendimams dėl perdavimo pagal [reglamento „Dublinas III“] VI skyriaus III skirsnį, kai valstybė nepateikė [reglamento „Dublinas III“] 4 straipsnyje ir [„Eurodac“ reglamento] 29 straipsnyje numatytos informacijos?

2. Jei dėl sprendimo dėl perdavimo pateikiamas išsamus ir veiksmingas apeliacinis skundas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui visų pirma teikiami šie klausimai:

2.1. Ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnį reikia aiškinti taip:

– jei asmeniui, kuris atitinka [reglamento „Dublinas III“] 23 straipsnio 1 dalyje numatytas sąlygas, nėra pateikta [reglamento „Dublinas III“] 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta atmintinė, sprendimas dėl perdavimo savaime tampa nepataisomai negaliojantis (ir tai galbūt lemia, kad valstybė narė, kuriai asmuo pateikė naują prašymą, tampa atsakinga už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą),

– ar taip: pareiškėjas turi teisme įrodyti, kad procedūros rezultatas būtų kitoks, jeigu jis būtų gavęs atmintinę?

2.2. Ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnį reikia aiškinti taip:

– jei asmeniui, kuris atitinka [„Eurodac“ reglamento] 24 straipsnio 1 dalyje numatytas sąlygas, nėra pateikta [reglamento „Dublinas III“] 29 straipsnyje numatyta atmintinė, sprendimas dėl perdavimo savaime tampa nepataisomai negaliojantis (ir tai galbūt lemia, kad vėliau reikia pasiūlyti galimybę pateikti naują tarptautinės apsaugos prašymą),

– ar taip: pareiškėjas turi įrodyti, kad procedūros rezultatas būtų kitoks, jeigu jis būtų gavęs atmintinę?“

IV. Bylos nagrinėjimas Teisingumo Teisme

56. Prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai prašė bylas C-254/21, C-297/21, C-315/21 ir C-328/21 nagrinėti pagal pagreitintą procedūrą, numatytą Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje, arba pirmenybės tvarka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 3 dalį.

57. 2021 m. birželio 14 d. ir liepos 6 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimis šie prašymai buvo atmesti.

58. 2021 m. liepos 6 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 ir C-328/21 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys bei priimtas galutinis sprendimas.

59. Vokietija, Prancūzija, Italija, Nyderlandai, Europos Komisija ir ieškovai pagrindinėse bylose C-297/21 ir C-328/21 pateikė rašytines pastabas.

60. 2022 m. birželio 8 d. Italija, Komisija ir pareiškėjai pagrindinėse bylose C-297/21 ir C-328/21 dalyvavo bendrame teismo posėdyje.

V. Teisinis vertinimas

61. Situacijoms, kuriomis grindžiami šie penki prašymai priimti prejudicinį sprendimą, būdinga tai, kad atitinkami prieglobsčio prašytojai, pateikę pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą valstybėje narėje, išvyko į Italiją ir ten pateikė kitą tarptautinės apsaugos prašymą (bylos C-228/21, C-254/21, C-297/21 ir C-315/21) arba buvo be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento (byla C-328/21, nors šiuo atveju ginčijama, ar pareiškėjas pagrindinėje byloje pateikė naują prašymą Italijoje; žr. šios išvados 98 ir 123 punktus). Vėliau Italijos kompetentinga institucija paprašė valstybių narių, kuriose atitinkami asmenys anksčiau buvo pateikę tarptautinės apsaugos prašymus, tuos asmenis atsiimti ir pagal reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnį priėmė sprendimus dėl atitinkamų asmenų perdavimo, kurie dabar yra pagrindinės bylos nagrinėjimo dalykas.

62. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismui pateiktuose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą pateiktus klausimus, kaip nurodyta pirma, galima suskirstyti į dvi klausimų grupes. Pirmoji grupė apima klausimus, susijusius su pareiga suteikti informaciją ir pateikti bendrą atmintinę atitinkamai pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį ir „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį ir surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį (bylos C-228/21, C-315/21 ir C-328/21) (A). Antroji grupė apima klausimą, ar prašančiosios valstybės

narės teismai, nagrinėdami skundą dėl sprendimo dėl perdavimo, gali nagrinėti negrąžinimo principo pažeidimo prašomoje valstybėje narėje riziką, jei toje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų (bylos C-254/21, C-297/21 ir C-315/21) (B).

A. Dėl bendros atmintinės ir asmeninio pokalbio

63. Pateikdami klausimus bylose C-228/21, C-315/21 ir C-328/21, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai pirmiausia siekia išsiaiškinti, ar pareiga suteikti informaciją prašytojams ir pareiga pateikti jiems bendrą atmintinę pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį ir „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį ir surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį taikomos ne tik vykdant atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą, kuri vykdoma, kai valstybėje narėje pateikiamas pirmas tarptautinės apsaugos prašymas, bet ir atsiėmimo procedūros atveju. Tai atliekama, kai prieglobsčio prašytojas pateikia tarptautinės apsaugos prašymą arba yra kitoje valstybėje narėje ir antroji valstybė narė planuoja jį grąžinti pirmajai valstybei narei.

64. Jei aptariamos pareigos taikomos ir atsiėmimo procedūros atveju, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai taip pat siekia išsiaiškinti, ar skundas dėl sprendimo dėl perdavimo gali būti grindžiamas šių pareigų pažeidimu ir kokios yra tokio pažeidimo pasekmės sprendimui dėl perdavimo.

65. Kadangi reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnyje (1), „Eurodac“ reglamento 29 straipsnyje (2) ir reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnyje (3) keliami specifiniai klausimai, tikslinga juos nagrinėti paeiliui.

1. Dėl pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį

66. Klausimas, ar pareiga suteikti informaciją ir pareiga pateikti bendrą atmintinę pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį taip pat taikomos atsiėmimo procedūros atveju, yra aiškiai suformuluotas kaip bylos C-315/21 antrojo klausimo antra dalis, tačiau netiesiogiai šiuo klausimu grindžiami ir klausimai bylose C-228/21 ir C-328/21. Taip yra todėl, kad jie susiję su minėtų pareigų pažeidimo pasekmėmis priimant sprendimą dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą, o tai leidžia daryti prielaidą dėl jų taikymo.

67. Pirmiausia apibūdinsiu skirtumą tarp perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūrų ir įvairias pastarųjų taikymo konsteliacijas (a). Tada paaiškinsiu, kodėl minėta pareiga suteikti informaciją taikoma ir atsiėmimo procedūros atveju (b). Galiausiai pereisiu prie klausimo, ar dėl šios pareigos pažeidimo galima apskųsti sprendimą dėl perdavimo ir kokios yra to pasekmės (c).

a) Perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros Dublino sistemoje

68. Pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 1 dalį atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, kai tik valstybei narei pirmą kartą pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas. Jei ta valstybė narė mano, kad atsakinga yra kita valstybė narė, ji gali prašyti, kad pastaroji perimtų atsakomybę už prašytoją (reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies a punktas kartu su 21 straipsnio 1 dalimi).

69. Kita vertus, atsiėmimo procedūra pagal reglamento „Dublinas III“ 23 ir 24 straipsnius taikoma asmenims, kurie, pateikę pirmąjį prašymą vienoje valstybėje narėje, išvyksta į kitą valstybę narę ir pateikia kitą prašymą arba yra toje valstybėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento. Tada ši valstybė narė gali prašyti valstybės narės, kuri anksčiau nagrinėjo šių asmenų prašymą, juos atsiimti.

70. Nagrinėjant atsiėmimo procedūrą reikia išskirti dvi situacijas, kurias nurodė ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje C-315/21. Viena vertus, ši procedūra taikoma asmenims, kurie pateikė prašymą pirmojoje valstybėje narėje, o vėliau išvyko iš šios valstybės narės dar nebaigus atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros (reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalis). Ši situacija nėra aktuali pagrindinėje byloje.

71. Kita vertus, atsiėmimo procedūra taikoma asmenims, kurie išvyksta į kitą valstybę narę prašymo nagrinėjimo metu arba po to, kai atsakinga valstybė narė jį atmeta, ir pateikia kitą prašymą arba yra toje valstybėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento (reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b–d punktai)[13]. Šios pagrindinės bylos faktinės aplinkybės atitinka šias situacijas.

b) Pareiga informuoti pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį taip pat ir atsiėmimo procedūros atveju

72. Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos iš karto praneša prašytojui apie šio reglamento taikymą ir atitinkamus jo aspektus, „kai tik buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje, valstybėje narėje“. Atitinkama informacija pateikta bendroje atmintinėje, kurią Komisija parengė pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, Įgyvendinimo reglamente Nr. 118/2014.

73. Toliau pirmiausia aptarsiu formuluotę ir struktūrą (1), tuomet – reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio prasmę ir tikslą (2) ir galiausiai – atvejį, kai antrojoje valstybėje narėje nepateikiamas naujas prašymas (3).

1) Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio formuluotė ir struktūra

74. Pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalies formuluotę, kiek tai susiję su pareiga suteikti informaciją, nematyti, kad būtų daromas skirtumas tarp pirmojo ir vėlesnių tarptautinės apsaugos prašymų arba perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros.

75. Reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio pavadinimas yra „Procedūros pradžia“, o jo 1 dalyje nustatyta, kad atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra prasideda, kai tik valstybei narei *pirmą kartą*[14] pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas. Šio straipsnio 2 dalyje apibendrintai reglamentuojama, kada tarptautinės apsaugos prašymas (apibrėžtas reglamento „Dublinas III“ 2 straipsnio b punkte ir Kvalifikavimo direktyvos 2 straipsnio h punkte) laikomas pateiktu, ir kalbama ne tik apie pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą. Tai matyti ir iš reglamento

[13] Dėl šios išvados 70 ir 71 punktuose nurodytų situacijų skirtumų taip pat žr. Sprendimo *H. ir R.* (paminėtas šios išvados 15 išnašoje) 46–52 punktus ir 2023 m. sausio 12 d. Sprendimą *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo terminas – Prašymų daugetas)* (C-323/21–C-325/21, EU:C:2023:4, 47–50 punktai).

[14] Išskirta mano.

„Dublinas III“ 23 straipsnio 2 dalies 2 punkto, kuriame daroma nuoroda į 20 straipsnio 2 dalį. Vis dėlto 23 straipsnis taikomas tik tais atvejais, kai pateikiamas naujas tarptautinės apsaugos prašymas, taigi, būtent ne pirmajam tarptautinės apsaugos prašymui.

76. Atsižvelgiant į reglamento struktūrą, pažymėtina, kad reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnis yra II skyriuje „Bendrieji principai ir garantijos“. Todėl jo nuostatos taikomos visai šio reglamento taikymo sričiai, o ne tik konkrečiai procedūros rūšiai.

2) Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio prasmė ir tikslas

77. Dėl pareigos suteikti informaciją Komisija ir Italija teigia, kad pagal reglamento „Dublinas III“ 18 konstatuojamąją dalį jos tikslas – kad būtų galima lengviau nustatyti, kuri valstybė narė atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą. Vis dėlto atsiėmimo procedūra daugiausia taikoma tais atvejais, kai atsakinga valstybė narė jau yra nustatyta. Todėl taikant šią procedūrą nereikia suteikti visos informacijos, susijusios su atsakingos valstybės narės nustatymu. Tokiu atveju turi pakakti informuoti atitinkamus asmenis apie aspektus, kuriuos jie vis dar gali nurodyti šiame procedūros etape. Komisija ir Italija šį argumentą visų pirma grindžia Teisingumo Teismo sprendimu *H. ir R.* (toliau – Sprendimas *H. ir R.*) [15].

78. Komisija ir Italija turi pripažinti, kad reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose numatytais atvejais (šios išvados 71 punktas) atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra jau yra baigta ir ji pradėjo ar net baigė prašymo nagrinėjimą iš esmės. Todėl Sprendime *H. ir R.* Teisingumo Teismas konstatavo, kad tokiu atveju nereikia iš naujo taikyti atsakomybės nustatymo procedūros taisyklių [16].

79. Net ir tais atvejais, kuriems taikoma reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalis (šios išvados 70 punktas), tuomet, kai atsakomybės nustatymo procedūra prašomoje valstybėje narėje tebevyksta, prašančioji valstybė narė iš esmės neprivalo nagrinėti, ar prašoma valstybė narė yra atsakinga. Ji turi tik patikrinti, ar tenkinami 20 straipsnio 5 dalies kriterijai, t. y. ar prašomoje valstybėje narėje buvo pateiktas pirmasis prašymas ir ar ji pradėjo, bet dar nebaigė atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros [17].

80. Šiaip ar taip, tai neleidžia atmesti galimybės, kad į tam tikrus atsakomybės nustatymo kriterijus vis dėlto gali tekti atsižvelgti per atsiėmimo procedūrą. Kaip išsamiau paaiškinsiu toliau, Teisingumo Teismas tai jau aiškiai nurodė dėl kai kurių atsakomybės nustatymo kriterijų, kaip pripažįsta ir Komisija bei Italija. Be to, pareiga suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį apima ne tik atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus, bet ir bendrą informaciją apie Dublino sistemos veikimą. Visa ši informacija pateikiama bendroje atmintinėje. Atsižvelgiant į tai, Komisijos ir Italijos siūloma selektyvi pareiga teikti informaciją per atsiėmimo procedūrą neatrodo atitinkanti reglamento „Dublinas III“ tikslus (i) ir yra sunkiai įgyvendinama praktiškai (ii).

15 2019 m. balandžio 2 d. Sprendimas *H. ir R.* (C-582/17 ir C-583/17, EU:C:2019:280).

16 Sprendimo *H. ir R.* 51, 52, 65–67 ir 80 punktai.

17 Sprendimo *H. ir R.* 61–63 ir 80 punktai.

i) Bendroje atmintinėje pateiktos informacijos svarba prašytojams per atsiėmimo procedūrą

– *Atsakomybės kriterijai, į kuriuos vis dar reikia atsižvelgti per atsiėmimo procedūrą*

81. Per atsiėmimo procedūrą prašančioji valstybė narė nebeturi *ex officio* nagrinėti kriterijų, pagal kuriuos nustatoma atsakinga valstybė narė pagal reglamento „Dublinas III“ III skyrių [18]. Vis dėlto tai nereiškia, kad ji gali nekreipti dėmesio į prašytojo nurodytas aplinkybes, kurios šiame etape vis dar gali užkirsti kelią jo perdavimui prašomai valstybei narei. Todėl ir per atsiėmimo procedūrą būtina informuoti prašytojus apie galimybę nurodyti tokias aplinkybes, naudojant bendrą atmintinę.

82. Tai visų pirma taikoma atsakomybės perdavimui prašančiajai valstybei narei pagal reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnį [19], 23 straipsnio 3 dalį [20] ir 29 straipsnio 2 dalį [21], prašomos valstybės narės sisteminiams trūkumams (3 straipsnio 2 dalies 2 punktas [22]) arba ypatingais atvejais, susijusiais su prašytojų sveikatos būkle, nežmoniško elgesio rizikai dėl perdavimo prašomai valstybei narei [23]. Be to, tais atvejais, kai prašytojas išvyko iš prašomos valstybės narės dar nebaigus atsakingos valstybės narės nustatymo procedūros (20 straipsnio 5 dalis, šios išvados 70 punktas), Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad per atsiėmimo procedūrą vis tiek galima įrodinėti, kad prašančioji valstybė narė iš tikrųjų yra atsakinga valstybė narė, remiantis 8–10 straipsniuose įtvirtintais atsakomybės kriterijais [24].

83. Be to, per atsiėmimo procedūrą (tiek tais atvejais, kuriems taikoma reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalis (šios išvados 70 punktas), tiek tais, kuriems taikomi 18 straipsnio 1 dalies b–d punktai (šios išvados 71 punktas)) prašytojai visų pirma gali pateikti netiesioginių įrodymų apie savo šeimos narių, giminaičių ar bet kokių kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais, gyvenamąją vietą prašančiosios valstybės narės teritorijoje, todėl gali būti taikomi reglamento „Dublinas III“ 8, 10 ir 16 straipsniuose nustatyti kriterijai. Valstybės narės turi atsižvelgti į tokius įrodymus pagal 7 straipsnio 3 dalį, jeigu jie pateikiami iki to laiko, kol kita valstybė narė priima prašymą perimti savo žinion arba *atsiimti atitinkamą asmenį* [25] atitinkamai pagal 22 *ir 25 straipsnius* [26], ir jei dėl ankstesnių prašytojo tarptautinės apsaugos prašymų dar nebuvo priimtas pirmas sprendimas iš esmės.

84. Taigi, pagal reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio 3 dalį, atsižvelgiant į jos formuluotę ir pagrindimą, ji taip pat taikoma ir atsiėmimo procedūrai. Tai neginčijama ir Sprendime *H. ir R.*, nes Teisingumo Teismas tame sprendime šios nuostatos nenagrinėjo.

[18] Sprendimo *H. ir R.* 54–80 punktai.

[19] 2016 m. birželio 7 d. Sprendimas *Karim* (C-155/15, EU:C:2016:410, 27 punktas).

[20] Dėl reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 55 punktas).

[21] 2017 m. spalio 25 d. Sprendimas *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 46 punktas).

[22] 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 87–89 ir 98 punktai).

[23] 2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65, 66, 73, 74 ir 96 punktai).

[24] Sprendimo *H. ir R.* 81–84 punktai.

[25] Išskirta mano.

[26] Taip pat.

85. Bendroje atmintinėje taip pat aiškiai nurodyta, kad prašytojai turėtų informuoti valdžios institucijas apie tai, ar jie turi šeimos narių kitoje Dublino šalyje, „**iki bus priimtas pirmas sprendimas dėl [jų] prieglobsčio prašymo**“ [27], neapribojant šios galimybės perėmimo savo žinion procedūrai.

86. Tai taip pat logiška.

87. Tiesa, reglamentu „Dublinas III“ siekiama užtikrinti greitą atsakingos valstybės narės nustatymą, taigi, ir greitą prieglobsčio prašymų nagrinėjimą [28]. Todėl prieglobsčio prašymus gali nagrinėti ne ta valstybė narė, kuri yra atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje išdėstytus kriterijus [29]. Tai nekelia problemų, nes daroma prielaida, kad kiekvienoje valstybėje narėje su prieglobsčio prašytojais elgiamasi pagal Chartiją, Ženevos konvenciją [30] ir EŽTK [31]. Suderinus Sąjungos lygmeniu, valstybės narės taip pat nagrinėja prieglobsčio prašymus iš esmės pagal tas pačias taisykles [32]. Taigi, kai atsakomybė nustatoma, ji iš esmės nebeturėtų būti ginčijama.

88. Vis dėlto atsižvelgiant į teisės į šeimos gyvenimo apsaugą svarbą šio principo neturi būti laikomasi, jei pagal reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio 3 dalį pateikiami duomenys apie tai, kad kitoje valstybėje narėje nei ta, kuri iš pradžių buvo pripažinta atsakinga, yra prašytojo šeimos narių.

89. Šia nuostata iš tiesų atsižvelgiama į teisę į šeimos gyvenimo apsaugą. Remiantis Komisijos pasiūlymu dėl reglamento „Dublinas III“, juo siekiama sustiprinti teisę į šeimos susijungimą ir užkirsti kelią prašytojo perdavimui valstybei narei, nors dėl šeimos susijungimo yra atsakinga kita valstybė narė [33]. Reglamento „Dublinas III“ 14–16 konstatuojamosiose dalyse patvirtinama pagarbos šeimos gyvenimui svarba įgyvendinant šį reglamentą. Atitinkamai šeimos narių pateiktų tarptautinės apsaugos prašymų bendru nagrinėjimu vienoje ir toje pačioje valstybėje narėje visų pirma siekiama užtikrinti, kad sprendimai šiuo klausimu būtų nuoseklūs ir kad šeimos nariai nebūtų atskirti vieni nuo kitų.

90. Taigi prašytojų informavimas per atsiėmimo procedūrą pateikiant bendrą atmintinę taip pat tiesiogiai padeda apsaugoti jų teisę į šeimos gyvenimą.

[27] Paryškintu šriftu išskirta originale. Žr. šios išvados 38 punktą.

[28] Žr. reglamento „Dublinas III“ 4 ir 5 konstatuojamąsias dalis, 2017 m. vasario 16 d. Sprendimą *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 57 punktas) ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 58 punktas).

[29] Žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimą *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 31 punktas), 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *X ir X* (C-47/17 ir C-48/17, EU:C:2018:900, 69 ir 70 punktai) ir 2023 m. sausio 12 d. Sprendimą *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo terminas – Prašymų daugetas)* (C-323/21–C-325/21, EU:C:2023:4, 55 punktas).

[30] Konvencija dėl pabėgėlių statuso, priimta 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje, *Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 189 t., p. 150, Nr. 2545 (1954).

[31] Žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *NS* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 78–80 punktai) ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 82 punktas); taip pat žr. šios išvados 155 ir paskesnius punktus.

[32] 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 54 ir 55 punktai).

[33] Žr. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja redakcija), KOM/2008/820 galutinis, p. 8 ir 12: „Panaikinti galimybę išsiųsti atgal pareiškėją, kuriam paskutinio tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo metu gali būti taikomas vienas iš šeimos vientisumo kriterijų, su sąlyga, kad valstybė narė, kurioje pateiktas pirmas prašymas, dar nepriėmė pirmo sprendimo iš esmės. Taip siekiama užtikrinti, kad valstybė narė, kurios teritorijoje yra prieglobsčio prašytojas, deramai atsižvelgtų į galimus naujus prieglobsčio prašytojo šeiminės padėties aspektus, laikydamasi Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje nustatytų įpareigojimų. <…> Bus itin sustiprinta **teisė į šeimos susijungimą**, visų pirma išplečiant reglamento taikymo sritį, į ją įtraukiant papildomos apsaugos prašytojus ir gavėjus, padarant priklausomų giminaičių susijungimą privalomą ir uždraudžiant tam tikromis aplinkybėmis išsiųsti atgal pareiškėją, kuriam paskutinio prašymo nagrinėjimo metu galima pritaikyti vieną iš šeimos vientisumo kriterijų. Šios garantijos ne tik užtikrins didesnę prieglobsčio prašytojų apsaugą, bet ir padės sumažinti antrinės migracijos mastą, nes nustatant atsakingą valstybę narę bus labiau atsižvelgta į asmeninę kiekvieno prieglobsčio prašytojo padėtį“. (Paryškintu šriftu išskirta originale.)

– *Bendroji informacija apie Dublino sistemą*

91. Be to, bendros atmintinės nepateikimas per atsiėmimo procedūrą prieštarautų reglamento „Dublinas III“ tikslams. Taip yra todėl, kad ji grindžiama siekiu sustiprinti prašytojų teises, kuo labiau įtraukti juos į atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą [34] ir informuoti apie Dublino sistemos veikimą siekiant sumažinti antrinės migracijos mastą [35].

92. Taigi pareiga suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalį susijusi ne tik su atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijais (b punktas). Ji apima ir Dublino sistemos struktūrinius aspektus, visų pirma naujo prašymo ar perdavimo kitai valstybei narei padarinius, asmeninį pokalbį pagal 5 straipsnį ir galimybę pateikti informaciją apie šeimos narių buvimą ir apskųsti sprendimą dėl perdavimo (a, c ir d punktai).

93. Neabejotina, kad šią bendrą informaciją apie Dublino sistemą tikslinga suteikti atitinkamiems asmenims ir per atsiėmimo procedūrą. Bendroje atmintinėje taip pat yra aiški pastaba, skirta prašytojams per atsiėmimo procedūrą: *„Jeigu jau paprašėte prieglobsčio kitoje Dublino šalyje nei ta, kurioje esate dabar, prašysime tos kitos šalies, kad ji* ***jus atsiimtų***“ [36]. Todėl taip pat nėra pagrindo nerimauti, kad per atsiėmimo procedūrą iš naujo įteikus bendrąją atmintinę pareiškėjai gali būti klaidingai įtikinti, jog prašančioji valstybė narė bet kuriuo atveju savo iniciatyva iš naujo nustatys atsakingą valstybę narę.

ii) Praktiniai aspektai

94. Be to, Komisijos ir Italijos siūlomas atrankinis prašytojų informavimas atrodo sunkiai įgyvendinamas, nes yra tik viena bendra atmintinė. Antrosios valstybės narės institucijoms taip pat gali būti ne iš karto aišku (ypač prieš užklausą sistemoje „Eurodac“; žr. šios išvados 115 ir 116 punktus), kokia tiksliai yra prašytojo situacija ir kokiomis aplinkybėmis jis dar gali remtis. Priešingai, sistemingas bendros atmintinės pateikimas per atsiėmimo procedūrą yra aiškus, paprastas ir teisiškai saugus sprendimas, kuriuo užtikrinama, kad visi prašytojai bet kokioje byloje gautų (prireikus ir pakartotinai) visą informaciją, susijusią su jų atitinkama situacija.

95. Galima daryti prielaidą, kad antrojoje valstybėje narėje tarptautinės apsaugos prašančiam prašytojui bendra atmintinė jau buvo pateikta tada, kai jis pirmą kartą kreipėsi į pirmąją valstybę narę. Vis dėlto negalima atmesti galimybės, kad kai kuriais atvejais tai buvo pamiršta arba kad būtų naudinga priminti šią informaciją. Bet kuriuo atveju antrosios valstybės narės institucijoms bus sunku patikrinti, ar prašytojai jau gavo bendrą atmintinę.

96. Galiausiai pareiga pateikti bendrą atmintinę (prireikus – dar kartą) per atsiėmimo procedūrą nesukelia prašančiajai valstybei narei neproporcingos naštos. Taip yra todėl, kad ji vis tiek turi turėti bendrą atmintinę visomis kalbomis, kad galėtų ją pateikti prašytojams, kai jie institucijoms pateikia pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą.

[34] Šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimą *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 47–51 punktai) ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 58 punktas).

[35] Žr. Komisijos pasiūlymo dėl reglamento „Dublinas III“ aiškinamąjį memorandumą (šios išvados 33 išnaša), p. 7 ir 11: „<…> Geriau informuoti apie Dublino reglamento poveikį tarptautinės apsaugos prašytojai labiau supras atsakomybės nustatymo procedūrą ir tai, *inter alia*, galėtų padėti sumažinti antrinio judėjimo mastą. <…> Visų pirma **geriau informuoti** apie reglamento taikymą ir jame numatytas jų teises bei pareigas prieglobsčio prašytojai galės geriau apginti savo teises ir tai gali padėti sumažinti antrinės migracijos mastą, nes prieglobsčio prašytojai bus labiau linkę laikytis sistemos“. (Paryškintu šriftu išskirta originale.)

[36] Paryškintu šriftu išskirta originale. Žr. šios išvados 38 punktą.

3) Pareiga suteikti informaciją, net jei antrojoje valstybėje narėje neteikiama naujo prašymo?

97. Siekiant išsamumo, reikėtų pažymėti, kad atsiėmimo procedūra taikoma ne tik tais atvejais, kai prašytojas, pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą pirmojoje valstybėje narėje, pateikia tokį prašymą kitoje valstybėje narėje. Atsiėmimo procedūra taikoma ir tais atvejais, kai prašytojas, pateikęs pirmąjį prašymą vienoje valstybėje narėje, išvyksta į kitą valstybę narę ir būna joje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento, nepateikęs naujo prašymo (reglamento „Dublinas III“ 24 straipsnis kartu su 20 straipsnio 5 dalimi ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktais).

98. Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, nagrinėjamu atveju tai atitinka situaciją pagrindinėje byloje C-328/21. Kita vertus, šioje byloje suinteresuotas asmuo GE teigia, kad jis buvo priskirtas prie nelegaliai gyvenančių asmenų tik dėl to, kad Italijos valdžios institucijos tinkamai nepriėmė jo tarptautinės apsaugos prašymo. Ar taip yra, turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, todėl tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo reikalavimai neturi būti aiškinami pernelyg griežtai ir formaliai [37].

99. Pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalies formuluotę pareiga suteikti joje nurodytą informaciją atsiranda tik tada, „kai tik buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta 20 straipsnio 2 dalyje“. Todėl ji negali būti taikoma tais atvejais, kai prašytojas, pateikęs pirmąjį prašymą vienoje valstybėje narėje, išvyksta į kitą valstybę narę ir tiesiog būna joje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento, nepateikdamas naujo prašymo.

100. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Dublino sistemos veikimą paaiškinanti atmintinė gali būti naudinga ir tokiais atvejais. Visų pirma ji galėtų sudaryti atitinkamiems asmenims galimybę padėti valdžios institucijoms suprasti, ar jie nori teikti tarptautinės apsaugos prašymą. Vis dėlto atmintinės įteikimas ir šiuo atveju būtų tik gera administracinė praktika, kurią valstybės narės gali taikyti ir oficialiai neįpareigotos pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį.

4) Tarpinė išvada

101. Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pareiga suteikti jame nurodytą informaciją taikytina tiek šio reglamento 20 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytais atvejais, tiek šio reglamento 20 straipsnio 5 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose nurodytais atvejais, kai tik valstybėje narėje pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip tai suprantama pagal 20 straipsnio 2 dalį.

c) Pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį pažeidimo pasekmės atsiėmimo procedūros atveju

102. Bylose C-228/21 ir C-328/21 pateiktais klausimais ir bylos C-315/21 pirmuoju ir antruoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia išsiaiškinti, pirma, ar pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį pažeidimais galima remtis per atsiėmimo procedūrą, kai ginčijamas sprendimas dėl perdavimo (a). Antra, jie teiraujasi, ar tokie pažeidimai *per se* turi lemti šio sprendimo panaikinimą, ar kompetentingas teisėjas kiekvienu konkrečiu atveju turi patikrinti, ar jie turėjo įtakos sprendimo turiniui (b).

[37] Žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 76–103 punktai).

1) Galimybė ginčyti reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį paduodant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą

103. Į klausimą, ar reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami apskundžiant sprendimą dėl perdavimo, reikia atsakyti teigiamai. Iš tiesų Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad prašytojui pateikiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį turi būti galima prašyti peržiūrėti šio reglamento taikymą, įskaitant jame numatytų procesinių garantijų užtikrinimą [38].

104. Negalima vadovautis Komisijos nuomone, kad pareigos suteikti informaciją pažeidimai gali būti konstatuojami tik tuo atveju, jeigu jie turėjo įtakos sprendimo dėl perdavimo turiniui. Taip skundo dėl sprendimo dėl perdavimo priimtinumo nagrinėjimas būtų supainiotas su jo esmės nagrinėjimu.

2) Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimų pasekmės sprendimui dėl perdavimo

105. Vis dėlto, priešingai, nei byloje C-328/21 pareiškė manantis GE, galimybė remtis reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimais nebūtinai reiškia, kad sprendimas dėl perdavimo turi būti panaikintas ir kad atsakomybė už prašymo nagrinėjimą perkeliama prašančiajai valstybei narei. GE teigimu, tai turėtų būti taikoma už 4 straipsnio pažeidimus, taip pat už perėmimo savo žinion, atsiėmimo ir perdavimo procedūros terminų pažeidimus pagal reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies 3 punktą, 23 straipsnio 3 dalį, 24 straipsnio 3 dalį ir 29 straipsnio 2 dalį.

106. Bet tokios teisinės pasekmės reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnyje nenumatyta. Šiame reglamente nenumatoma jokių su tuo susijusių teisinių pasekmių. Šiuo atveju teisines pasekmes reglamentuoja nacionalinė teisė, pagal kurią valstybės narės privalo laikytis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų. Visų pirma nacionalinės teisės normos turi nekelti pavojaus reglamento „Dublinas III“ praktiniam veiksmingumui [39].

107. Standartas, kurio valstybės narės šiuo atžvilgiu turi laikytis pagal Sąjungos teisę, kyla iš jurisprudencijos dėl teisės į gynybą pažeidimo. Visų pirma teisės būti išklausytam pažeidimas lemia pasibaigus aptariamai administracinei procedūrai priimto sprendimo panaikinimą, tik jei nesant šio pažeidimo procedūros rezultatas būtų buvęs kitoks [40].

108. Kaip ką tik paaiškinta, pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį tikslas – informuoti duomenų subjektus apie Dublino sistemos veikimą ir jiems suteikiamas teises. Taip visų pirma per atsiėmimo procedūrą siekiama šiuos asmenis informuoti, kad jie gali pasinaudoti tam tikrais argumentais, kad paprieštarautų jų perdavimui atsakomybę nustatančiai valstybei narei arba atsakingai valstybei narei.

[38] 2017 m. liepos 26 d. Sprendimas *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 48 punktas), 2019 m. balandžio 2 d. Sprendimas *H. ir R.* (C-582/17 ir C-583/17, EU:C:2019:280, 40 punktas) ir 2023 m. sausio 12 d. Sprendimas *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo terminas – Prašymų daugetas)* (C-323/21–C-325/21, EU:C:2023:4, 91 punktas); konkrečiai dėl reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimą *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 53 punktas).

[39] Žr. 2013 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *G. ir R.* (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 35 ir 36 punktai), 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 57 punktas) ir 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimą *État belge (Aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo)* (C-194/19, EU:C:2021:270, 42 punktas).

[40] Žr. 2013 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *G. ir R.* (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

109. Vis dėlto šios informacijos nepateikimas atitinkamiems asmenims pats savaime negali pateisinti prielaidos, kad sprendimas dėl perdavimo būtinai yra klaidingas, todėl turi būti panaikintas. Kaip teigia Vokietija, pažeidimas, susijęs su tokiu informacijos nepateikimu, gali būti ištaisytas toliau vykstant procedūrai, visų pirma per asmeninį pokalbį (šiuo klausimu taip pat žr. reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą). Tai galima padaryti paprašius atitinkamos informacijos, visų pirma apie šeimos narių buvimą prašančiojoje arba trečiojoje valstybėje narėje, dėl kurios galbūt būtų galima taikyti reglamento „Dublinas III“ 8, 10 arba 16 straipsnį. Taip pat per tokį asmeninį pokalbį turėtų būti klausiama apie aplinkybes arba turėtų būti sudaryta galimybė atskleisti aplinkybes, iš kurių būtų matyti, kad prašomoje valstybėje narėje arba gabenant į ją gali būti pažeistas Chartijos 4 straipsnis.

110. Taigi, tam, kad sprendimą dėl perdavimo būtų galima panaikinti remiantis atmintinės nepateikimu, reikėtų įrodyti, kad per asmeninį pokalbį nebuvo galima nurodyti aplinkybės, kuri galėtų užkirsti kelią perdavimui į prašomą valstybę narę, nes atitinkamas asmuo negavo bendros atmintinės, todėl nežinojo, kad tai yra svarbu. Be to, turėtų būti neįmanoma ištaisyti procedūrinės klaidos teismo procese (žr. apie tai šios išvados 141 punkte).

111. Vis dėlto, kaip teigia Vokietija, pareiga įrodyti prašančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos padarytos procedūrinės klaidos pasekmes negali tekti tik prašytojui. Teismas, nagrinėjantis skundą dėl sprendimo dėl perdavimo, turi ištirti, ar, atsižvelgiant į konkrečias bylos faktines ir teisines aplinkybes, atsiėmimo procedūra būtų galėjusi pasibaigti kitaip, jei tos klaidos nebūtų buvę, nes atitinkami trečiųjų šalių piliečiai būtų galėję geriau gintis ir išsakyti savo nuomonę, kuri būtų galėjusi turėti įtakos sprendimo dėl perdavimo turiniui [41].

112. Byloje C-328/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmuoju klausimu bendrai siekia sužinoti apie reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimo teisines pasekmes sprendimui dėl perdavimo, neminėdamas skundo pateikimo. Vis dėlto, nepriklausomai nuo teisminės peržiūros, atmintinės nepateikimas negali *ipso iure* lemti sprendimo dėl perdavimo panaikinimo. Pagal 26 straipsnio 2 dalį šiame sprendime turi būti nurodoma informacija, kokiomis teisės gynimo priemonėmis galima naudotis. To straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybė narė atitinkamą asmenį, jeigu jis neturi teisės konsultanto, informuoja apie galimas teisės gynimo priemones ir pagrindinius sprendimo elementus tokia kalba, kurią tas asmuo supranta. Be to, šios teisės gynimo priemonės gali būti veiksmingos tik tuo atveju, jei atitinkamam asmeniui (ne vėliau) taip pat pateikiama informacija, esanti bendroje atmintinėje.

3) Tarpinė išvada

113. Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami apskundžiant sprendimą dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą. Vis dėlto sprendimas dėl perdavimo gali būti panaikintas tik tuo atveju, jei dėl toje nuostatoje nurodytos informacijos nepateikimo nebuvo galima nurodyti aplinkybės, kuri galėtų užkirsti kelią perdavimui į prašomą valstybę narę, ir jei šio trūkumo negalima ištaisyti vykdant to sprendimo teisminės peržiūros procedūrą pagal 27 straipsnį.

[41] Žr. 2013 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *G. ir R.* (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 40 punktas) ir kitame kontekste – 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimą *Gemeinde Altrip ir kt.* (C-72/12, EU:C:2013:712, 52 ir 53 punktai); žr. taip pat 2009 m. spalio 1 d. Sprendimą *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware / Taryba* (C-141/08 P, EU:C:2009:598, 94 punktas), 2011 m. spalio 25 d. Sprendimą *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 57 punktas) ir 2019 m. sausio 16 d. Sprendimą *Komisija / United Parcel Service* (C-265/17 P, EU:C:2019:23, 56 punktas).

2. Dėl pareigos suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį

114. Byloje C-328/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, kokių pasekmių sprendimui dėl perdavimo turi pareigos pateikti atmintinę pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį pažeidimas.

115. Siekiant užtikrinti Dublino sistemos įgyvendinimą, „Eurodac“ reglamente reglamentuojamas duomenų bazės, kurioje pateikiama informacija apie tarptautinės apsaugos prašytojus, neteisėtai atvykusiuosius ar valstybėse narėse gyvenančius asmenis, visų pirma pirštų atspaudai, sukūrimas. Ši duomenų bazė valstybėms narėms padeda išsiaiškinti, ar toks asmuo jau yra pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje. 29 straipsnyje nustatyta, kad asmenys, kuriems turi įtakos toks duomenų apdorojimas, turi būti informuojami apie jo tikslą ir sąlygas, taip pat šiuo tikslu turi būti parengta bendra atmintinė.

a) Pareiga suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį taip pat ir per atsiėmimo procedūrą

116. Neginčijama, kad pareiga pateikti atmintinę pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį galioja ir per atsiėmimo procedūrą. Tai taikoma ir tada, kai pateikiamas naujas tarptautinės apsaugos prašymas antrojoje valstybėje narėje (9 straipsnis), ir tada, kai asmuo nelegaliai yra valstybėje narėje (17 straipsnis). Abiem atvejais atitinkamų asmenų pirštų atspaudų duomenys įkeliami į sistemą „Eurodac“, kad būtų galima taikyti 29 straipsnyje numatytą pareigą pateikti informaciją. Sistema „Eurodac“ skirta būtent tiems atvejams, kai valstybė narė perduoda asmens pirštų atspaudų duomenis centrinei sistemai, siekdama išsiaiškinti, ar atitinkamas asmuo jau yra pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje. Tokiu atveju pirmoji valstybė narė gali paprašyti antrosios valstybės narės atsiimti atitinkamą asmenį.

117. Dėl šios priežasties bendroje atmintinėje pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį taip pat pateikiama tokia pastaba: „jeigu anksčiau esate prašę prieglobsčio kitoje šalyje, galite būti išsiųstas atgal į tą šalį“ [42].

b) Galimybė pateikti skundą ir pareigos suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį pažeidimo pasekmės vykstant atsiėmimo procedūrai

118. Pareigos suteikti informaciją pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį paskirtis – informuoti duomenų subjektus apie duomenų apdorojimo sistemoje „Eurodac“ tikslą ir pobūdį. Taigi, teisė gauti atmintinę yra duomenų apsaugos teisė, o ne procedūrinė teisė, susijusi su atsiėmimo procedūra pagal reglamentą „Dublinas III“. Ja siekiama skatinti naudotis duomenų apsaugos teisėmis, o ne prisidėti prie geresnio perdavimo procedūros rezultato. Todėl šios teisės pažeidimas negali turėti įtakos perdavimo procedūros rezultatui.

119. „Eurodac“ reglamento 37 straipsnyje numatyta, kad duomenų subjektai gali reikalauti iš atsakingos valstybės narės atlyginti žalą, padarytą veiksmais, prieštaraujančiais šiam reglamentui. Valstybės narės turi numatyti veiksmingą teisių gynybos priemonę. Šiuo atžvilgiu atrodo visai įmanoma (bet ne privaloma), kad dėl „Eurodac“ reglamento 29 straipsnio pažeidimo galima (taip pat) pateikti skundą dėl sprendimo dėl perdavimo.

[42] Žr. šios išvados 39 punktą.

120. Vis dėlto pagal 107 ir 111 punktuose nurodytą jurisprudenciją dėl šios nuostatos pažeidimo sprendimas dėl perdavimo turėtų būti panaikintas tik tuo atveju, jei be šio pažeidimo atsiėmimo procedūra būtų galėjusi pasibaigti kitaip, o pažeidimo negalima ištaisyti per teismo procesą. Šiaip ar taip, neatrodo tikėtina, kad dėl atmintinės nepateikimo pagal „Eurodac“ reglamento 29 straipsnį galėtų būti nenurodyta aplinkybė, kuri būtų svarbi sprendimo dėl perdavimo turiniui.

c) Tarpinė išvada

121. Taigi, reikia konstatuoti, kad „Eurodac“ reglamento 29 straipsnis kartu su jo 9 straipsnio 1 dalimi ir 17 straipsnio 1 dalimi turi būti aiškinamas taip, kad pareiga suteikti jame nurodytą informaciją taikytina tiek reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies a punkte, tiek 20 straipsnio 5 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose numatytais atvejais. „Eurodac“ reglamento 29 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami pateikiant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo pagal reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnį. Vis dėlto sprendimas dėl perdavimo gali būti panaikintas tik tuo atveju, jei dėl atitinkamos informacijos nepateikimo nebuvo galima nurodyti aplinkybės, kuri galėtų užkirsti kelią perdavimui į prašomą valstybę narę, ir jei šio pažeidimo negalima ištaisyti nagrinėjant bylą teisme.

3. Dėl asmeninio pokalbio pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį

122. Byloje C-315/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar pareiga surengti asmeninį pokalbį su prašytoju pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį turi būti taikoma ir vykstant atsiėmimo procedūrai, ir, jei taip, kokios yra jos nepaisymo pasekmės sprendimui dėl perdavimo. Vis dėlto šis klausimas nėra svarbus priimant sprendimą šioje byloje, nes, pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, asmeninis pokalbis su prašytoju buvo surengtas.

123. Byloje C-328/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą paminėjo reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį, tačiau ne prejudiciniuose klausimuose. GE, šalis šioje pagrindinėje byloje, teigia, kad jis nepagrįstai nebuvo kvalifikuotas kaip prašytojas (žr. šios išvados 98 punktą). Šį klausimą turi išsiaiškinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Per teismo posėdį GE nurodė, kad Italijos valdžios institucijos taip pat nesurengė asmeninio pokalbio su juo.

124. Kaip netrukus paaiškinsiu, manau, kad asmeninis pokalbis turi būti surengtas per atsiėmimo procedūrą, neatsižvelgiant į tai, ar buvo pateiktas naujas prašymas prašančiojoje valstybėje narėje, ar ne. Todėl, mano nuomone, klausimas dėl šios pareigos pažeidimo pasekmių bet kuriuo atveju yra susijęs su sprendimu byloje C-328/21.

125. Be to, šiuo metu nagrinėjamoje byloje C-80/22, kuri nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas, keliamas klausimas, ar asmeninis pokalbis turi būti rengiamas per atsiėmimo procedūrą, ir, jei taip, kokios pasekmės kyla sprendimui dėl perdavimo, jeigu jis nesurengiamas[43].

126. Kita vertus, kitose trijose bylose (C-228/21, C-254/21 ir C-297/21) asmeninis pokalbis arba buvo surengtas (byla C-228/21), arba prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai nepateikia jokios su tuo susijusios informacijos.

[43] Kita vertus, kitoje nagrinėjamoje byloje C-217/22 kyla klausimas, kokių pasekmių sprendimui dėl perdavimo turi tai, kad *prašoma* valstybė narė nesurengė pokalbio.

127. Pirmiausia aptarsiu, kodėl pareiga surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį turi būti taikoma ir per atsiėmimo procedūrą (a), paskui pereisiu prie šios pareigos pažeidimo pasekmių (b).

a) Pareiga surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį taip pat ir atsiėmimo procedūros atveju

128. Komisija ir Italija, laikydamosi savo pozicijos dėl pareigos suteikti informaciją pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnį, taip pat atmeta pareigą surengti asmeninį pokalbį pagal 5 straipsnį per atsiėmimo procedūrą. Šio pokalbio tikslas – palengvinti atsakingos valstybės narės nustatymą, kuris šiuo atveju nebeturėtų būti vykdomas.

129. Komisija ir Italija pripažįsta, kad reglamento „Dublinas III“ 18 konstatuojamojoje dalyje ir 5 straipsnio 1 dalyje numatytas asmeninis pokalbis su pareiškėju susijęs su atsakingos valstybės narės nustatymu. Kaip paaiškinta 78, 79 ir 81 punktuose, prašančioji valstybė narė nebeturi savo iniciatyva priimti tokio sprendimo per atsiėmimo procedūrą.

130. Remiantis 81–90 punktuose išdėstytais teiginiais, tai neleidžia daryti išvados, kad per atsiėmimo procedūrą reikėtų atsisakyti asmeninio pokalbio. Kaip nurodyta tuose punktuose, prašytojas per atsiėmimo procedūrą vis dar gali pateikti aplinkybių, dėl kurių gali kilti abejonių dėl prašomos valstybės narės atsakomybės ir kurios gali užkirsti kelią sprendimo dėl perdavimo priėmimui.

131. Be to, pagal nurodytą jurisprudenciją teisė į gynybą, įskaitant teisę būti išklausytam per bet kurią procedūrą, yra vienas iš pagrindinių Sąjungos teisės principų. Todėl šios teisės turi būti išsaugotos, net jei taikytiname reglamente tokios procesinės teisės aiškiai nenumatytos [44].

132. Iš esmės asmeninė apklausa tikrai ne visada reiškia asmeninį pokalbį, prireikus ji gali būti vykdoma ir raštu. Vis dėlto trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kuriems taikoma Dublino procedūra, atveju būtinas asmeninis pokalbis. Tik taip galima užtikrinti, kad šie asmenys suprastų Dublino sistemą ir nurodytų visą informaciją, kuri yra svarbi nustatant atsakingą valstybę narę.

133. Tai patvirtina ir jurisprudencija panašiose situacijose pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvą. Sprendime *Addis* Teisingumo Teismas konstatavo, kad šioje direktyvoje numatyto asmeninio pokalbio su prašytoju jokiu būdu negalima praleisti, nes asmeninė, žodinė pareiškėjo apklausa šiuo atveju yra labai svarbi. Jei pokalbis neįvyksta ir jo negalima surengti vykstant teismo procesui, atitinkamas sprendimas turi būti panaikintas, o byla grąžinta kompetentingai institucijai [45]. Tai ypač pasakytina apie prašymo atmetimą dėl nepriimtinumo dėl to, kad kita valstybė narė jau suteikė tarptautinę apsaugą (šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies a punktas) [46].

134. Prieglobsčio procedūrų direktyvoje reglamentuojama prieglobsčio prašymų nagrinėjimo iš esmės procedūra, o reglamentas „Dublinas III“ susijęs tik su valstybės narės, atsakingos už tokį nagrinėjimą, nustatymo procedūra. Nepaisant to, direktyvos 33 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta situacija (valstybė narė gali laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu dėl to,

[44] Žr. 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimą *M.* (C-277/11, EU:C:2012:744, 81–87 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija), 2013 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *G. ir R.* (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimą *Mukarubega* (C-166/13, EU:C:2014:2336, 42–50 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

[45] 2020 m. liepos 16 d. sprendimas (C-517/17, EU:C:2020:579, 70 ir 71 punktai).

[46] 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 74 punktas).

kad kita valstybė narė jau suteikė apsaugą) yra panaši į atsiėmimo procedūrą pagal reglamentą „Dublinas III“. Taikydama Prieglobsčio procedūrų direktyvos 33 straipsnio 2 dalies a punktą valstybė narė, laikanti prašymą nepriimtinu, per asmeninį pokalbį turi įsitikinti, kad nekiltų Chartijos 4 straipsnio pažeidimo pavojaus, jei prašytojas būtų perduotas valstybei narei, suteikusiai jam tarptautinę apsaugą [47].

135. Per atsiėmimo procedūrą surengtas asmeninis pokalbis pagal reglamentą „Dublinas III“ taip pat padeda išsiaiškinti, ar prašančioji valstybė narė turi susilaikyti nuo asmens perdavimo prašomai valstybei narei. Taip gali būti visų pirma dėl Chartijos 4 straipsnio pažeidimo prašomoje valstybėje narėje rizikos arba dėl įrodymų apie pareiškėjo šeimos narių, giminaičių ar kitų giminystės ryšiais susijusių asmenų gyvenamąją vietą prašančiosios valstybės narės teritorijoje (žr. šios išvados 82–85 punktus). Direktyvos dėl prieglobsčio procedūrų 33 straipsnio 2 dalyje nurodyti atvejai, kai valstybės narės neprivalo nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymų iš esmės, pagal šio straipsnio 1 dalį papildomi atvejais, kai prašymas nenagrinėjamas pagal reglamentą „Dublinas III“. Beje, abu taisyklių rinkiniai buvo priimti tą pačią dieną atliekant bendrą bendros Europos prieglobsčio sistemos peržiūrą.

136. Taigi ir atsiėmimo procedūros pagal reglamentą „Dublinas III“ atveju prašančioji valstybė narė, prieš priimdama sprendimą dėl perdavimo, turi suteikti atitinkamam asmeniui galimybę pareikšti savo nuomonę asmeninio pokalbio metu. Tai taikoma neatsižvelgiant į tai, ar jis pateikė naują prašymą suteikti tarptautinę apsaugą, ar ne. Kaip teigia GE, tai ypač svarbu siekiant atmesti galimybę, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės būtų kvalifikuojamas kaip nelegaliai gyvenantis šalyje, nors iš tikrųjų ketino pateikti tarptautinės apsaugos prašymą.

137. Vis dėlto, kaip pažymi Vokietija, reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tam tikromis aplinkybėmis galima nerengti asmeninio pokalbio. Asmeninio pokalbio galima nerengti, jei prašytojas pasislėpė (a) arba jau gavo atitinkamą informaciją, reikalingą atsakingai valstybei narei nustatyti (b). Pastaruoju atveju valstybei narei tereikia suteikti prašytojui galimybę pateikti bet kokią kitą svarbią informaciją prieš priimant sprendimą dėl perdavimo.

138. Atsižvelgiant į ką tik nurodytą asmeninio pokalbio svarbą Dublino procedūroje, ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad turi būti sudaryta reali galimybė pateikti visą kitą svarbią informaciją. Atsižvelgiant į tai ir į visas kitas aplinkybes, kiekvienu konkrečiu atveju turi būti išnagrinėta, ar asmeninio pokalbio nerengimas yra pateisinamas.

b) Pareigos surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį pažeidimo pasekmės atsiėmimo procedūros atveju

1) Galimybė ginčyti reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio pažeidimus apskundžiant sprendimą dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą

139. Jei sutinkama su nuomone, kad pareiga surengti asmeninį pokalbį pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį turi būti taikoma ir per atsiėmimo procedūrą, iš 103 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, kad tokios pareigos pažeidimu galima remtis skundžiant sprendimą dėl perdavimo.

[47] 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 49–54 punktai).

2) Reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio pažeidimų pasekmės sprendimui dėl perdavimo

140. Kaip minėta 107 punkte, pagal nurodytą jurisprudenciją teisės į gynybą, visų pirma teisės būti išklausytam, pažeidimas lemia pasibaigus aptariamai administracinei procedūrai priimto sprendimo panaikinimą, tik jei nesant šio pažeidimo procedūros rezultatas būtų buvęs kitoks.

141. Vis dėlto Teisingumo Teismas Sprendime *Addis*, kuris jau aptartas 133–135 punktuose, aiškiai nurodė, kad ši jurisprudencija netaikoma teisės būti išklausytam pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvą atveju [48]. Tiesa, net ir šiuo atveju dėl to, kad per administracinę procedūrą nebuvo surengta apklausa, sprendimas nebūtinai turi būti panaikintas ir byla grąžinta kompetentingai institucijai. O apklausos klaida gali būti ištaisyta tik tuo atveju, jei apklausa žodžiu gali būti atlikta per teismo procesą laikantis būtinų procesinių garantijų ir jei paaiškėja, kad, nepaisant pateiktų argumentų, negalima priimti jokio kito sprendimo iš esmės. Jei tokia apklausa negali būti užtikrinta per teismo procesą, sprendimas turi būti panaikintas, o byla grąžinta kompetentingai institucijai [49].

142. Kaip paaiškinta 134 ir 135 punktuose, situacija, kuria grindžiamas Sprendimas *Addis*, yra panaši į nagrinėjamą šiuo atveju. Todėl pareigos surengti asmeninį pokalbį pažeidimas taip pat negali būti laikomas procedūriniu pažeidimu atsiėmimo procedūros kontekste pagal reglamentą „Dublinas III“ ir turi poveikį tik tuo atveju, jei be jo sprendimas galėjo būti kitoks. Šis pažeidimas taip pat neturi įtakos sprendimo dėl perdavimo galiojimui tik tuo atveju, jei pokalbį galima surengti per teismo procesą. Tuomet kyla klausimas, kokių pasekmių kyla, jei pateikiamos naujos svarbios aplinkybės (i). Kita vertus, jei sprendimas dėl perdavimo neskundžiamas, jis gali tapti galutinis net ir be asmeninio pokalbio, jei informacija apie tai, kokiomis teisės gynimo priemonėmis galima naudotis, buvo veiksminga (ii).

i) Galimybė ištaisyti per teismo procesą ir naujų svarbių aplinkybių pateikimo pasekmės

143. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad tuo atveju, kai pagal reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnio 2 dalį nebuvo pagrindo nerengti asmeninio pokalbio (žr. šios išvados 137 ir 138 punktus), procedūrinis trūkumas, pasireiškiantis tuo, kad šis pokalbis nebuvo surengtas per atsiėmimo procedūrą, gali būti ištaisytas tik surengus šį pokalbį per teismo procesą, ginčijant sprendimą dėl perdavimo. Jei tai galima užtikrinti pagal atitinkamą nacionalinę teisę (o šiuo atveju, atsižvelgiant į Italijos teisę, GE nuomone, tai abejotina), sprendimas dėl perdavimo gali būti patvirtintas, jei paaiškėja, kad, nepaisant pateiktų argumentų, negalima priimti jokio kito sprendimo dėl bylos esmės. Priešingu atveju sprendimas dėl perdavimo turi būti panaikintas.

144. Kalbant apie aplinkybes, susijusias su šeimos gyvenimu, reikėtų pažymėti, jog reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad valstybės narės atsižvelgia į visus turimus įrodymus apie tai, kad valstybės narės teritorijoje yra prašytojo šeimos narių, giminaičių ar bet kokių kitų asmenų, susijusių šeimos ryšiais, „jeigu tokių duomenų pateikiama iki to laiko, kol kita valstybė narė <…> priima prašymą perimti savo žinion arba atsiimti atitinkamą asmenį, ir jei dėl ankstesnių prašytojo tarptautinės apsaugos prašymų dar nebuvo priimtas pirmas sprendimas iš esmės“. Vis dėlto pagal 26 straipsnio 1 dalį sprendimas dėl perdavimo gali būti priimtas tik tada, kai prašoma valstybė narė sutinka su perėmimu savo žinion arba atsiėmimu, todėl teisminė šio sprendimo peržiūra būtinai atliekama po šio sutikimo [50].

[48] 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 70 punktas).

[49] 2020 m. liepos 16 d. Sprendimas *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 56–74 punktai).

[50] Žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *A. S.* (C-490/16, EU:C:2017:585, 33 punktas).

145. Šiaip ar taip, atsižvelgiant į šeimos gyvenimo apsaugos svarbą, kurią užtikrina 7 straipsnio 3 dalis (žr. šios išvados 88 ir 89 punktus), reikia manyti, kad į netiesioginius įrodymus dėl prašytojo šeimos narių gyvenimo valstybės narės teritorijoje vis tiek turi būti atsižvelgiama, net jeigu jie pateikti atliekant teisminę sprendimo dėl perdavimo peržiūrą, o atsakomybė už tai, kad jie pateikti pavėluotai, priskiriama prašančiajai valstybei narei. Taip yra todėl, kad prašomos valstybės narės sutikimas su prašymu perimti asmenį savo žinion arba atsiimti neužkerta kelio prašytojui apskundžiant sprendimą dėl perdavimo teigti, kad neteisingai pritaikytas reglamento „Dublinas III“ III skyriuje nustatytas atsakomybės kriterijus [51]. Taip pat turi būti įmanoma remtis aplinkybėmis, kurios atsirado po to, kai buvo priimtas sprendimas dėl perdavimo, teikiant tokį ar kitą skundą [52].

146. Jei, remiantis aplinkybėmis, kurios paaiškėja per asmeninį pokalbį su atitinkamu asmeniu vykstant teismo procesui, nustatoma, kad sprendimas dėl perdavimo turėtų būti panaikintas, visų pirma galimi du scenarijai. Prašytojas lieka prašančiojoje valstybėje narėje, jei paaiškėja, kad atsakinga yra ji arba trečioji valstybė narė, pavyzdžiui, dėl to, kad joje gyvena prašytojo šeimos nariai. Tokiu atveju kiltų klausimas, ar galima atnaujinti 21, 23 arba 24 straipsnyje numatytus terminus prašymui dėl perdavimo arba atsiėmimo į tą valstybę narę pateikti.

147. Šie terminai skirti tam, kad prieglobsčio prašymai būtų nagrinėjami operatyviai. Šis tikslas pateisina tai, kad tokius prašymus gali nagrinėti kita valstybė narė, o ne ta, kuri pagal reglamento „Dublinas III“ III skyriuje išdėstytus kriterijus nustatyta kaip atsakinga [53]. Todėl iš esmės, pasibaigus atitinkamiems terminams, atsiėmimo prašymas nebegali būti teisėtai pateiktas ir atsakomybė perkeliama valstybei narei, kuriai buvo pateiktas naujas tarptautinės apsaugos prašymas [54].

148. Vis dėlto šio principo išimtis turi būti galima, kai trečiosios valstybės narės jurisdikcija grindžiama prašytojo šeimos narių buvimu tos valstybės narės teritorijoje. Taip yra todėl, kad, kaip paaiškinta 88 ir 89 punktuose, galimybė pateikti duomenis, susijusius su šeimos narių gyvenamąja vieta, net ir vėlesniame etape padeda apsaugoti prašytojų šeimos gyvenimą. Taip siekiama užkirsti kelią tam, kad jų prašymai nebūtų nagrinėjami kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje gyvena jų šeimos nariai. Tai turi būti taikoma ir tuo atveju, kai priežastis, dėl kurios atitinkami duomenys pateikti pavėluotai, yra susijusi su prašančiąja valstybe nare, kuri laiku neapklausė prašytojo [55].

[51] Žr. 2016 m. birželio 7 d. Sprendimą *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 61 punktas) ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *A. S.* (C-490/16, EU:C:2017:585, 27–35 punktai).

[52] Žr. 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimą *État belge (Aplinkybės, susiklosčiusios po sprendimo dėl perdavimo priėmimo)* (C-194/19, EU:C:2021:270, 36 ir 49 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija) ir 2023 m. sausio 12 d. Sprendimą *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo terminas – Prašymų daugetas)* (C-323/21–C-325/21, EU:C:2023:4, 92–95 punktai).

[53] Žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimą *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 31 punktas), 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *X ir X* (C-47/17 ir C-48/17, EU:C:2018:900, 69 ir 70 punktai) ir 2023 m. sausio 12 d. Sprendimą *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo terminas – Prašymų daugetas)* (C-323/21–C-325/21, EU:C:2023:4, 55 punktas).

[54] Dėl reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio žr. 2018 m. liepos 5 d. Sprendimą *X* (C-213/17, EU:C:2018:538, 34 ir 35 punktai); dėl 24 straipsnio žr. 2018 m. sausio 25 d. Sprendimą *Hasan* (C-360/16, EU:C:2018:35, 77 punktas; dėl situacijos, kai antrojoje valstybėje narėje nepateikiama naujo prašymo, žr. 86 ir paskesnius punktus).

[55] 2023 m. sausio 12 d. Sprendimas *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Perdavimo terminas – Prašymų daugetas)* (C-323/21–C-325/21, EU:C:2023:4, 85 punktas) dėl situacijos, kai pradedamas skaičiuoti naujas atsiėmimo prašymo terminas, nes jurisdikcija tuo tarpu buvo perduota trečiajai valstybei narei, nesant priežasčių, dėl kurių tai būtų įvykę dėl prašančiosios valstybės narės kaltės.

ii) Sprendimo dėl perdavimo galiojimas neapskundimo atveju

149. Jei sprendimas dėl perdavimo nebuvo apskųstas, pareigos surengti asmeninį pokalbį ir pareigos suteikti informaciją pažeidimas (šios išvados 112 punktas) negali lemti sprendimo dėl perdavimo *ipso iure* negaliojimo. Tiesa, pareigos surengti asmeninį pokalbį nepaisymas yra rimtas procedūrinis pažeidimas. Vis dėlto, jei atitinkamas asmuo nepateikia skundo, nepaisant veiksmingai nurodomos informacijos, kokiomis teisės gynimo priemonėmis galima naudotis, kuri atitinka šiuo atžvilgiu keliamus reikalavimus ir visų pirma užtikrina, kad jis suprastų Dublino sistemą (šios išvados 112 punktas), atrodo, kad teisėtumas yra pagrįstas. Tai visų pirma taikoma tiek, kiek pagal 26 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad atitinkamas asmuo kartu su sprendimu dėl perdavimo gautų informaciją apie asmenis ar įstaigas, galinčius jam suteikti teisinę konsultaciją, jei ši informacija dar nebuvo suteikta.

c) Tarpinė išvada

150. Iš to, kas išdėstyta, galima daryti išvadą, kad reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnis, siejamas su Sąjungos teisės pagarbos teisei į gynybą principu, turi būti aiškinamas taip, kad jame numatytas asmeninis pokalbis turi būti rengiamas tiek šio reglamento 20 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies a punkte, tiek 20 straipsnio 5 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose numatytais atvejais. Tai taikoma neatsižvelgiant į tai, ar tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas prašančiojoje valstybėje narėje. 5 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami apskundžiant sprendimą dėl perdavimo pagal 26 straipsnį. Dėl tokių pažeidimų sprendimas dėl perdavimo turi būti panaikintas, jei asmeninio pokalbio negalima surengti laikantis būtinų procedūrinių garantijų šio sprendimo teisminės peržiūros procedūroje pagal 27 straipsnį ir jei šiame procese paaiškėja, kad, nepaisant pateiktų argumentų, negalima priimti jokio kito sprendimo iš esmės. Kita vertus, jei sprendimas dėl perdavimo nebuvo apskųstas, jis gali tapti galutinis net ir neįvykus asmeniniam pokalbiui, jei pateikta informacija, kokiomis teisės gynimo priemonėmis galima naudotis, buvo veiksminga.

B. Dėl netiesioginio grąžinimo

151. Bylose C-254/21 ir C-297/21 pateiktais klausimais ir trečiuoju klausimu byloje C-315/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia išsiaiškinti, ar peržiūrėdami per atsiėmimo procedūrą priimtą sprendimą dėl perdavimo jie turi patikrinti, ar prašoma valstybė narė gali pažeisti negrąžinimo principą (t. y. „netiesioginio grąžinimo“ riziką). Pagrindinėse bylose, kuriomis grindžiamos šios bylos, atitinkami prašymai suteikti tarptautinę apsaugą prašomų valstybių narių (Švedijos ir Vokietijos) jau buvo išnagrinėti ir atmesti iš esmės. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai siekia sužinoti, ar jie gali arba privalo patikrinti, ar atitinkamiems asmenims prašomose valstybėse narėse grėstų grąžinimas į jų kilmės valstybes, o ten – vėl pavojus gyvybei arba nežmoniškas elgesys.

152. Įvairius klausimus, kuriuos šiuo aspektu iškėlė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai, galima apibendrinti taip: ar reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 ir 2 dalys, 17 straipsnio 1 dalis ir 27 straipsnis kartu su Chartijos 4, 19 ir 47 straipsniais turi būti aiškinami taip,

– kad prašančiosios valstybės narės teismas gali arba privalo patikrinti, ar prašoma valstybė narė pažeidžia negrąžinimo principą, ar ne, kai peržiūri sprendimą dėl perdavimo, priimtą vykdant atsiėmimo procedūrą, net jei ši prašoma valstybė narė neturi sisteminių trūkumų, kaip

apibrėžta reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje [56],

– kad atitinkamas prašančiosios valstybės narės teismas gali arba privalo nustatyti tos valstybės narės atsakomybę, jei mano, kad prašomoje valstybėje narėje gali būti pažeistas negrąžinimo principas [57],

– kad atitinkamas prašančiosios valstybės narės teismas turi vertinti netiesioginio grąžinimo į trečiąją šalį riziką, jei kitaip nei prašoma valstybė narė vertina sąvoką „vidaus apsauga“, kaip ji suprantama pagal Kvalifikavimo direktyvos 8 straipsnį [58],

– kad „prieglobsčio procedūros sisteminiai trūkumai“, kaip apibrėžta reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje, apima ir galimas įsiteisėjusių sprendimų atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, kuriuos priėmė prieglobsčio prašytoją atsiėmusios valstybės narės teismas, pasekmes, kai prašančiosios valstybės narės kompetentingas teismas mano, kad, valstybei narei sugrąžinus pareiškėją į kilmės šalį, jam kiltų rizika patirti nežmonišką ir žeminamą elgesį, turint omenyje ir tai, kad manoma, jog dar vyksta visuotinis ginkluotas konfliktas, kaip tai suprantama pagal Kvalifikavimo direktyvos 15 straipsnio c punktą [59].

153. Be to, byloje C-254/21 nacionalinis teismas siekia sužinoti, kokius kriterijus, jei tokių yra, jis turėtų taikyti, kai vertina prašomos valstybės narės grąžinimo riziką šiai jau atmetus tą riziką [60].

1. Dėl visų valstybių narių pagarbos pagrindinėms teisėms prezumpcijos ir jos paneigimo sąlygų

154. Pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalį trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėja viena valstybė narė, kuri nustatoma kaip atsakinga valstybė pagal III skyriuje išdėstytus kriterijus. Iš tiesų, kaip teigia Vokietija, Dublino sistemos principas yra toks, kad tarptautinės apsaugos prašymus Sąjungoje nagrinėja tik viena valstybė narė. Taip visų pirma siekiama supaprastinti ir pagreitinti prieglobsčio suteikimo procedūrą ir sumažinti antrinės migracijos mastą.

155. Ši sistema grindžiama tarpusavio pasitikėjimo principu. Pagal jį kiekviena valstybė narė, išskyrus išimtines aplinkybes, turi manyti, kad visos kitos valstybės narės gerbia Sąjungos teisę, ypač joje pripažintas pagrindines teises. Todėl, atsižvelgiant į bendrą Europos prieglobsčio sistemą, ypač į reglamentą „Dublinas III“, turi būti daroma prielaida, kad elgesys su prašytojais kiekvienoje valstybėje narėje atitinka Chartijos, Ženevos konvencijos ir EŽTK reikalavimus [61]. O iš reglamento „Dublinas III“ 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad valstybės narės, visos besilaikančios negrąžinimo principo, yra laikomos trečiųjų šalių piliečiams saugiomis šalimis.

[56] Pirmasis ir trečiasis klausimai byloje C-254/21 ir pirmasis ir antrasis klausimai byloje C-297/21.

[57] Ketvirtojo klausimo a dalis byloje C-254/21 ir pirmasis ir antrasis klausimai byloje C-297/21.

[58] Antrasis klausimas byloje C-254/21.

[59] Trečiasis klausimas byloje C-315/21.

[60] Ketvirtojo klausimo b dalis byloje C-254/21.

[61] 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *NS* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 78–80 punktai) ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 82 punktas).

156. Taigi pagal Dublino sistemą valstybės narės pagal Sąjungos teisę iš esmės privalo daryti prielaidą, kad kitos valstybės narės paiso pagrindinių teisių. Todėl jos neturi galimybės ne tik reikalauti, kad kita valstybė narė užtikrintų didesnę nacionalinę pagrindinių teisių apsaugą už tą, kurią garantuoja Sąjungos teisė, bet ir – išskyrus išimtinius atvejus – patikrinti, ar ta kita valstybė narė konkrečiu atveju tikrai paisė Sąjungos garantuojamų pagrindinių teisių [62].

157. Ši prielaida, kad kitos valstybės narės gerbia pagrindines teises, nėra nenuginčijama. Mat, kaip nusprendė Teisingumo Teismas, negalima atmesti galimybės, kad konkrečioje valstybėje narėje faktiškai gali kilti didelių tokios sistemos veikimo problemų, o tai reiškia, kad yra didelis pavojus, jog perdavimo tokiai valstybei narei atveju su prieglobsčio prašytojais bus elgiamasi neatsižvelgiant į jų pagrindines teises [63]. Todėl reglamento „Dublinas III“, kuriame kodifikuota ši jurisprudencija, 3 straipsnio 2 dalyje aiškiai nurodyta, kad prašytojas neperduodamas valstybei narei, jei esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminamo elgesio, kaip apibrėžta Chartijos 4 straipsnyje, rizikos [64].

158. Šią nuostatą Teisingumo Teismas vėliau papildė: jeigu skundą dėl sprendimo perduoti asmenį nagrinėjantis teismas turi atitinkamo asmens pateiktos informacijos, įrodančios Chartijos 4 straipsnio pažeidimo riziką, teismas turi išnagrinėti, ar perdavimo metu, per prieglobsčio suteikimo procedūrą arba jai pasibaigus šiam asmeniui grėstų didelis pavojus patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį dėl sisteminių ar bendrų trūkumų arba trūkumų, turinčių įtakos tam tikroms asmenų kategorijoms, atsakingoje valstybėje narėje [65].

159. Vadinasi, pagal Chartijos 4 straipsnyje nustatytą draudimą valstybės narės privalo neperduoti asmenų, kuriems taikoma Dublino sistema, į valstybę narę, apie kurios trūkumus jos negali nežinoti. Priešingai, prieglobsčio prašytojas pagal reglamentą „Dublinas III“ gali būti perduodamas tik tokiomis sąlygomis, kurios pašalina galimybę, kad dėl perdavimo jam grės realus pavojus patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą [66].

160. Vis dėlto, kadangi šis tarpusavio pasitikėjimo pažeidimas yra išimtis, jis pateisinamas tik tuomet, kai yra įrodymų, kad trūkumai prašomoje valstybėje narėje yra itin dideli [67]. Visų pirma šie trūkumai turi būti bendro, sisteminio pobūdžio. Jie nebūtinai turi būti susiję su administracijos atskirų atvejų sprendimu, bet turi būti susiję su bendrais sisteminiais trūkumais. Vis dėlto iš to negalima daryti išvados, kad bet koks atsakingos valstybės narės padarytas pagrindinės teisės pažeidimas turės įtakos kitų valstybių narių įsipareigojimams gerbti reglamento „Dublinas III“ nuostatas [68].

161. Viena vertus, būtų nesuderinama su Dublino sistemos tikslais ir veikimu, jei dėl kiekvieno atitinkamų taisyklių, visų pirma Kvalifikavimo direktyvos, pažeidimo prieglobsčio prašytojas negalėtų būti perduotas atsakingai valstybei narei. Tai ne tik pakenktų reglamente „Dublinas III“ numatytiems įpareigojimams nustatyti atsakingą valstybę narę, bet ir sustabdytų visą Dublino

62 Žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonę 2/13 *(Sąjungos prisijungimas prie EŽTK)* (EU:C:2014:2454, 192 punktas); 2022 m. vasario 22 d. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Išduodančiojoje valstybėje narėje pagal įstatymą įsteigtas teismas)* (C-562/21 PPU ir C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 41 punktas).

63 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *NS* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 81 punktas), ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 83 punktas).

64 Žr. 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 86 punktas).

65 Žr. 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 87–90 punktai).

66 2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 60 ir 65 punktai).

67 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 91 punktas).

68 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *NS* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 82 punktas).

sistemą. Be to, pasak Teisingumo Teismo, „[i]š tiesų tai paaiškinama Sąjungos *raison d'être* ir laisvės, saugumo bei teisingumo erdvės, visų pirma bendrosios Europos prieglobsčio sistemos, grindžiamos tarpusavio pasitikėjimu ir prezumpcija, kad kitos valstybės narės laikosi Sąjungos teisės, būtent pagrindinių teisių, sukūrimu“ [69].

162. Kita vertus, ir svarbiausia, jei prašomoje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų, taip pat nebūtina, kad dėl (įtariamo) netinkamo atitinkamų prieglobsčio nuostatų taikymo būtų sustabdytas prašytojo perdavimas į prašomą valstybę narę. Jei nėra sisteminių trūkumų, ypač teismų sistemoje, galima daryti prielaidą, kad prašomoje valstybėje narėje bet koks sprendimas atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą gali būti peržiūrėtas teismine tvarka, kad būtų užtikrintos atitinkamo asmens pagrindinės teisės. Tai aiškiai numatyta reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje dėl sprendimų, priimtų pagal 18 straipsnio 1 dalies d punktą, kaip antai nagrinėjamo sprendimo.

163. Be to, kaip teigia Prancūzija, prašančiosios valstybės narės teismas net negalėtų galutinai išnagrinėti, ar prašoma valstybė narė nepažeidė negrąžinimo principo, remdamasis vien tuo, kad ši valstybė narė atmetė tarptautinės apsaugos prašymą. Iš šio atmetimo nebūtinai išplaukia, kad prašytojas bus grąžintas atgal į savo kilmės šalį [70]. Prašoma valstybė narė pirmiausia turi priimti sprendimą grąžinti pagal Grąžinimo direktyvos 2008/115/EB [71] 6 straipsnį. Pagal šios direktyvos 13 straipsnį turi būti taikomos veiksmingos teisinės gynybos priemonės. Toks skundas turi turėti sustabdomąjį poveikį, jei yra rimtas pagrindas baimintis, kad grąžinimo atveju kyla reali grėsmė, jog su atitinkamu asmeniu bus elgiamasi pažeidžiant Chartijos 4 straipsnį [72]. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje C-297/21 nurodo, kad prašomoje valstybėje narėje jau buvo priimtas galutinis sprendimas grąžinti prašytoją.

164. Kalbant apie materialinės prieglobsčio teisės taikymą ir prieglobsčio procedūrą, pažymėtina, kad Dublino sistema, kaip jau paaiškinta 87 punkte, veikia remiantis tuo, kad šios srities taisyklės buvo iš esmės suderintos Sąjungos lygmeniu, visų pirma priimant Kvalifikavimo ir Prieglobsčio procedūrų direktyvas. Todėl iš esmės galima daryti prielaidą, kad prieglobsčio prašytojo pateiktas prašymas bus išnagrinėtas iš esmės pagal tas pačias taisykles, nepriklausomai nuo to, kuri valstybė narė yra atsakinga už jo nagrinėjimą [73]. Vis dėlto kai kuriais atvejais neišvengiama nuomonių skirtumų, nes teisės taikymas pavieniais atvejais ne visada aiškiai ir nedviprasmiškai lemia tą patį rezultatą.

165. Be to, prieglobsčio taisyklių suderinimas pagal Sąjungos teisę neužkerta kelio tam tikrai valstybių narių diskrecijai. Visų pirma, kaip teigia Prancūzija, Kvalifikavimo direktyvos 8 straipsnyje, kuriuo rėmėsi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje C-254/21, numatyta, jog valstybės narės *gali* nustatyti, kad prašytojui nereikia tarptautinės apsaugos, jei kilmės šalies dalyje jis turi galimybę naudotis apsauga nuo persekiojimo. Pagal Kvalifikavimo direktyvos 14 konstatuojamąją dalį ir 3 straipsnį valstybės narės gali numatyti arba

[69] Žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *NS* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 83–85 punktai).

[70] Žr. 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimą *Tall* (C-239/14, EU:C:2015:824, 56 punktas) ir 2018 m. birželio 19 d. Sprendimą *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465, 55 punktas).

[71] 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008, p. 98).

[72] 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimas *Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve* (C-562/13, EU:C:2014:2453, 52 ir 53 punktai), 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Tall* (C-239/14, EU:C:2015:824, 54, 57 ir 58 punktai), 2018 m. birželio 19 d. Sprendimas *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465, 54 ir 56 punktai) ir 2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimas *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Apeliacinio skundo stabdomasis poveikis)* (C-180/17, EU:C:2018:775, 28 ir 29 punktai).

[73] Žr. 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 54 ir 55 punktai).

palikti galioti palankesnius reikalavimus, skirtus nustatyti, kuris asmuo gali būti priskiriamas prie pabėgėlio ar papildomą apsaugą galinčio gauti asmens, ir tarptautinės apsaugos pobūdį, jei tie reikalavimai yra suderinami su šia direktyva.

166. Taigi, atsižvelgiant į valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, jei prašomoje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų, prašančiosios ir prašomos valstybių narių institucijų ir teismų nesutarimai dėl esminių tarptautinės apsaugos reikalavimų aiškinimo negali būti laikomi sisteminiais trūkumais. Jie taip pat negali lemti, kad atsakomybė už prašymo nagrinėjimą iš esmės būtų perduota prašančiajai valstybei narei.

167. Jei tokie nesutarimai susiję su Sąjungos teisės nuostatų aiškinimu, pagal reglamentą „Dublinas III“ atsakingos valstybės narės teismai turi kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį. Jei valstybė narė mano, kad kita valstybė narė netinkamai taiko šį reglamentą, ir, pažeisdama SESV 267 straipsnio 3 dalį, nepateikia klausimų Teisingumo Teismui, ji gali pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą pagal SESV 259 straipsnį. Kita vertus, atsakomybės neturinčios valstybės narės teismai negali įsikišti ir patys atlikti (tariamai) būtiną atsakingos valstybės narės normos aiškinimo koregavimą.

168. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, nesant sisteminių trūkumų, visų pirma prašomos valstybės narės teismų sistemoje, prašančiosios valstybės narės teismai, peržiūrėdami sprendimą dėl perdavimo pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnį, gali nenagrinėti, ar toje valstybėje narėje gali būti pažeistas negrąžinimo principas. Taip yra todėl, kad tai reikštų tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą iš esmės, o tai nenumatyta atliekant sprendimo dėl perdavimo teisminę peržiūrą pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnį.

169. Sprendimas *C. K. ir kt.*[74], kurį aptarė įvairios šios bylos šalys, neprieštarauja šiai išvadai. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nurodė, kad prieglobsčio prašytojo perdavimas gali būti nepriimtinas net ir tuo atveju, kai prašomoje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų. Vis dėlto tai buvo susiję su situacija, kai dėl atitinkamo asmens sveikatos būklės perdavimas į prašomą valstybę narę pats savaime – taigi neatsižvelgiant į sąlygas toje valstybėje narėje – galėtų būti laikomas nesuderinamu su Chartijos 4 straipsniu. Todėl Teisingumo Teismas išaiškino, kad tokiu atveju, net jei perdavimas nevykdomas, tarpusavio pasitikėjimo principo visiškai laikomasi. Šiuo atveju šis neperdavimas neturi įtakos pagarbos pagrindinėms teisėms visose valstybėse narėse prezumpcijai[75].

170. Vis dėlto šios bylos, kurias turi išnagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai, neatitinka tokio atvejo. Taigi tarpusavio pasitikėjimo principas šiuo atveju būtų pažeistas, jei būtų susilaikyta nuo perdavimo remiantis abejonėmis dėl sprendimų dėl perdavimo teisėtumo, kurios nepagrįstos sisteminiais trūkumais prašomose valstybėse narėse.

171. Taigi šiuo atveju prašančiųjų valstybių narių teismai pagal Sąjungos teisę, kaip tai suprantama pagal 156 punkte nurodytą jurisprudenciją, privalo daryti prielaidą, kad prašomos valstybės narės paisė pagrindinių teisių. Todėl jie negali nagrinėti, ar šios kitos valstybės narės iš tikrųjų laikosi Sąjungos garantuojamų pagrindinių teisių.

[74] 2017 m. vasario 16 d. sprendimas (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

[75] 2017 m. vasario 16 d. Sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65, 66, 73 ir 91–96 punktai); šiuo klausimu *mutatis mutandis* taip pat žr. 2023 m. balandžio 18 d. Sprendimą *Presidente del Consiglio dei Ministri ir kt. (Liga grindžiamas atsisakymo perduoti pagrindas)* (C-699/21, EU:C:2023:295, 39 ir 42 punktai).

2. Dėl reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytos diskrecinės išlygos

172. Kaip jau nurodyta, pagal reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalį tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėja viena valstybė narė, kuri nustatoma kaip atsakinga valstybė pagal reglamento III skyriuje išdėstytus kriterijus. Pagal šio reglamento 17 straipsnio 1 dalį nukrypdama nuo šio reglamento bet kuri valstybė narė gali nuspręsti nagrinėti trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės jai pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą net tada, kai ji pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus neatsako už tokį nagrinėjimą.

173. Be klausimų dėl reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikę teismai bylose C-254/21 ir C-297/21 siekia sužinoti, ar prašančioji valstybė narė privalo taikyti 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą diskrecinę išlygą, jei prašomoje valstybėje narėje kyla negrąžinimo principo pažeidimo rizika. Be to, jie teiraujasi, ar šiuo atveju jie gali įpareigoti prašančiosios valstybės narės valdžios institucijas taikyti šią išlygą.

174. Kaip minėta, tuo atveju, kai prašomoje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų, nei prašančiosios valstybės narės institucijos, nei teismai negali nagrinėti prašomos valstybės narės negrąžinimo principo pažeidimo rizikos. Taigi prašančiosios valstybės narės teismas negali įpareigoti tos valstybės narės valdžios institucijų tokiu atveju taikyti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalyje numatytą diskrecinę išlygą.

175. Taigi tik papildomai noriu pabrėžti, kad Teisingumo Teismas jau aiškiai nurodė, jog šios išlygos taikymas valstybėms narėms yra neprivalomas ir nesiejamas su jokiomis konkrečiomis sąlygomis[76]. Jos tikslas – išsaugoti valstybių narių prerogatyvas naudotis teise suteikti tarptautinę apsaugą. Ja siekiama leisti kiekvienai valstybei narei suvereniai, vadovaujantis politiniais, humanitariniais ar praktiniais sumetimais, nuspręsti imtis nagrinėti prieglobsčio prašymą, kartu suteikiant valstybėms narėms plačią diskreciją[77]. Todėl pagal Sąjungos teisę valstybės narės niekada neprivalo taikyti šios išlygos, net ir humanitariniais sumetimais, pavyzdžiui, dėl prašytojo sveikatos būklės ar vaiko interesų[78].

176. Tai pateisinama tuo, kad Dublino sistema, kaip nurodyta pirma, grindžiama prielaida, kad visos valstybės narės gerbia pagrindines teises. Todėl galima preziumuoti, kad visos valstybės narės pakankamai atsižvelgia į humanitarinius aspektus. Kaip jau paaiškinta, šis pasitikėjimas gali būti pakirstas tik tuo atveju, jei dėl sisteminių trūkumų kyla abejonių. Vis dėlto šiuo atveju prašančiosios valstybės narės atsakomybė nustatyta reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalyje, todėl nebūtina remtis 17 straipsnio 1 dalimi.

177. Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad valstybės narės atsisakymas taikyti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 1 dalį atitinkamais atvejais gali būti ginčijamas paduodant skundą dėl sprendimo dėl perdavimo[79]. Šiaip ar taip, atsižvelgiant į valstybėms narėms suteiktą plačią diskreciją šiuo klausimu, Sąjungos teisėje teisminės peržiūros reikalaujama tik dėl akivaizdžių diskrecijos klaidų. O tokios akivaizdžios diskrecijos klaidos savo ruožtu gali būti tik tuo atveju, jei

[76] Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Halaf* (C-528/11, EU:C:2013:342, 36 punktas) ir 2019 m. sausio 23 d. Sprendimą *M.A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 58 punktas).

[77] Žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimą *Halaf* (C-528/11, EU:C:2013:342, 37 punktas), 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 57 punktas), 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Fathi* (C-56/17, EU:C:2018:803, 53 punktas) ir 2019 m. sausio 23 d. Sprendimą *M.A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 58–60 punktai).

[78] Žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimą *C.K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 88 ir 97 punktai) ir 2019 m. sausio 23 d. Sprendimą *M.A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 71 punktas).

[79] 2019 m. sausio 23 d. Sprendimas *M.A. ir kt.* (C-661/17, EU:C:2019:53, 78, 79 ir 86 punktai).

prašančioji valstybė narė nepasiskelbė atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nors prašomoje valstybėje narėje yra sisteminių trūkumų ir dėl to tenkinami faktiniai šio reglamento 3 straipsnio 2 dalies taikymo reikalavimai.

178. Tai nepažeidžia nacionalinių teismų galimybės įpareigoti valstybes nares suteikti nacionalinę apsaugą remiantis palankesnėmis nacionalinės teisės nuostatomis, su sąlyga, kad tai numatyta nacionalinėje teisėje ir yra suderinama su Kvalifikavimo direktyvos nuostatomis [80].

3. Tarpinė išvada

179. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, 17 straipsnio 1 dalį ir 27 straipsnį kartu su Chartijos 4, 19 ir 47 straipsniais reikia aiškinti taip, kad prašančiosios valstybės narės teismas, nagrinėjantis skundą dėl sprendimo dėl perdavimo, negali nagrinėti prašomos valstybės narės negrąžinimo principo pažeidimo rizikos, jei toje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų, kurie pateisintų abejones dėl priemonių, leidžiančių grąžinti prieglobsčio prašytojus, kurių prašymas atmestas, teisminės kontrolės veiksmingumo. Prašančiosios ir prašomos valstybių narių institucijų ir teismų nuomonių skirtumai dėl esminių tarptautinės apsaugos sąlygų aiškinimo nėra sisteminiai trūkumai.

180. Atsižvelgiant į šią išvadą, byloje C-254/21 nebūtina atsakyti į ketvirtojo klausimo b dalį, nurodytą 153 punkte.

VI. Išvada

181. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į pateiktus prejudicinius klausimus:

1. Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pareiga suteikti jame nurodytą informaciją taikoma tiek šio reglamento 20 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies a punkte, tiek šio reglamento 20 straipsnio 5 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose numatytais atvejais, kai tik valstybėje narėje pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas, kaip tai suprantama pagal 20 straipsnio 2 dalį. Reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami apskundžiant sprendimą dėl perdavimo per atsiėmimo procedūrą. Vis dėlto sprendimas dėl perdavimo gali būti panaikintas tik tuo atveju, jei dėl šioje nuostatoje nurodytos informacijos nepateikimo nebuvo galima nurodyti aplinkybės, kuri galėtų užkirsti kelią prašytojo perdavimui į prašomą valstybę narę, ir jei šio pažeidimo negalima ištaisyti vykdant šio sprendimo teisminės peržiūros procedūrą pagal 27 straipsnį.

2. „Eurodac“ reglamento 29 straipsnis kartu su 9 straipsnio 1 dalimi ir 17 straipsnio 1 dalimi turi būti aiškinamas taip, kad pareiga suteikti jame nurodytą informaciją taikoma tiek reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies a punkte, tiek 20 straipsnio 5 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose numatytais atvejais. „Eurodac“ reglamento 29 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami apskundžiant sprendimą dėl perdavimo pagal reglamento „Dublinas III“ 26 straipsnį. Vis dėlto sprendimas dėl perdavimo

[80] Žr. 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *B* (C-57/09 ir C-101/09, EU:C:2010:661, 113–121 punktai), 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimą *M'Bodj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, 42–46 punktai), 2018 m. spalio 4 d. Sprendimą *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801, 69–71 punktai) ir 2021 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Bundesrepublik Deutschland (Šeimos vienovės išsaugojimas)* (C-91/20, EU:C:2021:898, 38–40 ir 46 punktai).

gali būti panaikintas tik tuo atveju, jei dėl atitinkamos informacijos nesuteikimo nebuvo galima nurodyti aplinkybės, kuri galėtų užkirsti kelią perdavimui į prašomą valstybę narę, ir jei šio pažeidimo negalima ištaisyti per teismo procesą.

3. Reglamento „Dublinas III“ 5 straipsnį kartu su Sąjungos teisės principu gerbti teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę reikia aiškinti taip, kad jame numatytas asmeninis pokalbis turi būti rengiamas tiek šio reglamento 20 straipsnio 1 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies a punkte, tiek šio reglamento 20 straipsnio 5 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose numatytais atvejais. Tai taikoma neatsižvelgiant į tai, ar tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas prašančiojoje valstybėje narėje. 5 straipsnio pažeidimai gali būti ginčijami apskundžiant sprendimą dėl perdavimo pagal 26 straipsnį. Dėl tokių pažeidimų sprendimas dėl perdavimo turi būti panaikintas, jeigu asmeninio pokalbio negalima surengti laikantis būtinų procedūrinių garantijų šio sprendimo teisminės peržiūros procedūroje pagal 27 straipsnį ir jei šiame procese paaiškėja, kad, nepaisant pateiktų argumentų, negalima priimti jokio kito sprendimo iš esmės. Kita vertus, jei sprendimas dėl perdavimo nebuvo apskųstas, jis gali tapti galutinis net ir neįvykus asmeniniam pokalbiui, jei pateikta informacija, kokiomis teisės gynimo priemonėmis galima naudotis, buvo veiksminga.

4. Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, 17 straipsnio 1 dalį ir 27 straipsnį kartu su Chartijos 4, 19 ir 47 straipsniais reikia aiškinti taip, kad prašančiosios valstybės narės teismas, nagrinėjantis skundą dėl sprendimo dėl perdavimo, negali nagrinėti prašomos valstybės narės negrąžinimo principo pažeidimo rizikos, jei toje valstybėje narėje nėra sisteminių trūkumų, kurie pateisintų abejones dėl priemonių, leidžiančių grąžinti prieglobsčio prašytojus, kurių prašymas atmestas, teisminės kontrolės veiksmingumo. Prašančiosios ir prašomos valstybių narių valdžios institucijų ir teismų nuomonių skirtumai dėl esminių tarptautinės apsaugos sąlygų aiškinimo nėra sisteminiai trūkumai.